

CULTUURRAAD
voor de
NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

Zitting 1976-1977

Nr. 4

HANDELINGEN
Vergadering van dinsdag 21 december 1976

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 95

VERSLAGEN

Indiening, blz. 95

VERSLAG VAN HET REKENHOF, blz. 95

MOTIE VAN ORDE

Sprekers : de heer M. COPPIETERS, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 95

VRAAG (R.v.O. art. 52)

Vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” in Vlaamse steden, blz. 96

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 - 6 - A (1976-1977) - Nrs. 1 en 2.

Algemene bespreking.

Sprekers : de heren W. VERLEYSSEN, verslaggever, L. ROMBAUT, M. COPPIETERS, blz. 96

Artikelsgewijze bespreking, blz. 97

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. De SERANNO c.s. houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten - 141 (1975-1976) - Nrs. 1 tot 4.

Algemene bespreking.

Sprekers : de heren A. DE BEUL, verslaggever, J. HENDRICKX, J. DE SERANNO, P. DE VLIES, Leo VANACKERE, blz. 98

Artikelsgewijze bespreking.

Sprekers : de heren L. ROMBAUT, A. DE BEUL, verslaggever, J. VAN ELEWYCK, J. DE SERANNO, blz. 102

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 - 6 - A (1976-1977) - Nrs. 1 en 2.

Naamstemming.

Spreker : de heer H. LAHAYE, blz. 104

VOORSTEL VAN DECREET houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten - 141 (1975-1976) - Nrs. 1 tot 4.

Naamstemming, blz. 104

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de werking van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

Sprekers : de heren G. VAN IN, J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen, blz. 105

2. Vraag om uitleg van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het gebruik van dialecten bij de BRT.

Sprekers : de heren P. DE VLIES, Jean DAEMS, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 111

3. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de gedeeltelijke afbraak van een Renaissancegevel te Mechelen.

Sprekers : de heer W. JORISSEN, mevrouw R. DE BAKKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden, blz. 1114.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 117

EINDEJAARSWENSEN

Spreker : mejuffer G. DEVOS, blz. 117

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51), blz. 117

VOORZITTER :**de heer J. Bascour**

De heer D. Coens, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

De vergadering wordt geopend om 10.15 uur.

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

P. Van Grembergen, gezondheidsredenen ;

P. De Keersmaeker, buitenslands ;

H. Adriaensens, F. Baert, B. Cools, P. De Vidts, F. Grootjans, R. Hulpiau, W. Kuijpers, A. Laridon, N. Maes, H. Schiltz, J. Van Eynde, L. Van Geyt, E. Vansteenkiste en J. Wijninckx, ambtsverplichtingen.

VERSLAGEN**Indiening**

DE VOORZITTER : De volgende verslagen werden ingediend :

— door de heer A. De Beul namens de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium over het voorstel van decreet van de heer J. De Seranno C.S. houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten — 141 (1975-1976) - Nr. 4.

— door de heer W. Verleysen namens de Commissie voor de begroting over het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977. — 6-A (1976-1977) - Nr. 2.

VERSLAGVANHETREKENHOF**Indiening**

DE VOORZITTER : Is ingekomen bij het Bureau :

— Verslag in verband met het ontwerp van de-

creet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 — Bijlage bij 6-A (1976-1977) - Nr. 2.

MOTIE VAN ORDE

DE HEER M. COPPIETERS: Mijnheer de Voorzitter, mag ik het woord vragen voor een korte verklaring in verband met wat gisteren gebeurd is inzake de taalunie tussen de Nederlandse en de Belgische Ministers ?

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, dames en heren, wij hebben met grote voldoening kennis genomen van de mededeling dat de werkgroep, die een jaar geleden door de Belgische en Nederlandse Ministers van Cultuur en Onderwijs werd opgericht, gisteren een ontwerp voor een Nederlandse taalunie aan de betrokken Ministers heeft overhandigd.

Wij beschouwen dit als een verheugend resultaat. Toch willen wij hier in deze Cultuurraad onze verbazing en onze ontgoocheling uitspreken over het feit dat dit belangrijke resultaat niet eerst aan het Vlaamse Cultuurparlement werd medege-deeld en dat wij dit via de nieuwsmedia hebben moeten vernemen. Het is toch een feit dat in de eerste plaats in deze Cultuurraad een grote belangstelling aan de dag is getreden voor de problematiek van de culturele integratie en samenwerking met Nederland.

Mag ik hier verwijzen naar de talrijke initiatieven die van onze Voorzitter en van zijn voorganger zijn uitgegaan ? Mag ik ook verwijzen naar de tientallen mondelinge en schriftelijke vragen in verband met deze problematiek ?

Dit over het hoofd zien van de Cultuurraad is des te meer verbazend omdat er, althans volgens de pers, in het ontwerp voorzien wordt in de oprichting van een interparlementaire commissie. Onze fractie vindt het dan ook bijzonder jammer dat de regering eens te meer een kans heeft laten voorbijgaan om het Vlaamse Cultuurparlement te valoriseren.

Uiteraard belet deze opmerking niet dat wij onze grote voldoening over het bereikte resultaat uitspreken. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, ik moet zeggen dat ik enigszins verwonderd ben over de interventie van de heer Coppeters.

Het heeft natuurlijk nooit in de bedoeling van de regering gelegen om het Cultuurparlement voorbij te gaan ; integendeel, wanneer een bepaalde werkgroep ons een document overhandigt waaruit blijkt tot welke resultaten deze werkgroep is gekomen tijdens de werkzaamheden van het laatste jaar, dan is het ook duidelijk dat wij eerst dit document ontvangen en er dan mee naar de Cultuurraad komen. Ik zie niet in hoe men de zaken anders zou kunnen regelen. De werkgroep is geïnstalleerd door de uitvoerende macht, heeft zijn plicht gedaan en ons het resultaat voorgelegd. Nu wij het resultaat kennen zijn wij inderdaad van mening dat dit aan de bevoegde commissie van de Cultuurraad moet worden voorgelegd. Wij kunnen dit echter niet doen vóór wij de documenten in ons bezit hebben en het overmaken gebeurde gisteren.

VRAAG (R.v.O. art. 52)

Mondellnge vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” In Vlaamse steden.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer J. Wijninckx tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de mogelijkheden tot opvoering van de theaterproductie „Het Liefdesconcilie” in Vlaamse steden.

Ik ontving zoëven een brief van de heer Wijninckx waarin hij zich verontschuldigt en zijn spijt uitdrukt vandaag, wegens onverwachte dringende ambtsbezigheden, niet aanwezig te kunnen zijn. Hij verzoekt mij deze mondelinge vraag te verdragen tot de eerstvolgende zitting van de Raad. Zijn mevrouw de Minister en de Raad het daarmee eens ? (*Instemming*)

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale

Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 - 6 - A (19764977) - Nrs. 1 en 2.

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Verleysen, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER W. VERLEYSSEN, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, uw Commissie voor de begroting heeft het dossier betreffende de voorlopige twaalfden besproken en heeft haar ontgoocheling, om niet te zeggen haar ontstemming, uitgesproken over het feit dat wij nog steeds verplicht zijn onze toevlucht te nemen tot voorlopige twaalfden omdat wij met de werking van ons Parlement er nog niet in geslaagd zijn tijdig klaar te komen zowel met de rijksmiddelen als met de culturele dotaties opdat wij dan nog vóór het jaar aanvangt de begroting van Nederlandse Cultuur in zichzelf en in concreto zouden kunnen bespreken. Uw commissie vindt deze werkwijze een aanslag op de autonomie van de Cultuurraad omdat het systeem van de voorlopige twaalfden onze inspraak gedurende bepaalde maanden van het jaar uitstelt, onmogelijk maakt, en deze op die wijze beknot.

Na deze bedenking die ik namens de commissie de eer had u voor te leggen vragen wij uw goedkeuring van het bedrag van 2.080.375.000 F die in mindering komen op de begroting voor de Culturele Zaken en van het bedrag van 478.200.000 F en 7.400.000 F die in mindering komen op de begroting van de kredieten voor Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime. Wij danken u voor uw medewerking. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Rombaut heeft het woord.

DE HEER L. ROMBAUT (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, eens te meer moeten wij vaststellen dat de begroting van de Culturele Zaken en deze van Nationale Opvoeding niet tijdig door de Cultuurraad kunnen worden behandeld en dat bijgevolg beroep wordt gedaan op het lapmiddel van de voorlopige kredieten. Volgens het verslag gebeurt dit omdat de begroting van de

Culturele Dotaties en andere begrotingen voor het jaar 1977 door het Parlement en door de Cultuurraad niet kunnen goedgekeurd worden vóór 31 december 1976.

Deze uitleg wentelt de verantwoordelijkheid voor de laattijdigheid af op de wetgevende lichamen, in casu het Parlement en de Cultuurraad. Namens de socialistische fractie wens ik met klem te protesteren tegen deze verkeerde voorstelling van de feiten. Het is niet het Parlement noch de Cultuurraad, maar de regering, die in feite de verantwoordelijke is voor de werkzaamheden van deze instellingen. Bovendien betekent het systematisch goedkeuren van voorlopige kredieten een ernstige afzwakking van de grondwettelijke bevoegdheden van de Cultuurraad die aldus verstoken blijft van zijn meest essentiële bevoegdheid, namelijk de bestemming bepalen bij decreet van het globale krediet dat hem ter beschikking wordt gesteld. Wij verzoeken de regering met aandrang het verwerpelijk systeem van de voorlopige kredieten in de toekomst te vermijden door de culturele begrotingen tijdig in het Parlement en de Cultuurraad in te dienen.

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*): Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, ik sluit mij vanzelfsprekend aan bij de beschouwingen die de verslaggever overigens zelf aanvankelijk heeft geformuleerd, namelijk onze spijt en onze ontgoocheling uit te drukken over het systeem van de voorlopige kredieten.

Inderdaad, ook wij wijzen de aangegeven reden af. Het ligt niet aan de wetgevende lichamen dat deze vertraging zich steeds herhaalt.

Dit is een onderdeel van begrotingen en het is duidelijk dat wij ook deze voorlopige kredieten weigeren.

Buiten deze algemene beschouwingen die normaal zijn vanwege de oppositie, zou ik daaraan een paar opmerkingen willen vastknopen.

Wat Nationale Opvoeding betreft kunnen voorlopige kredieten of de totale nationale kredieten ons in geen geval voldoening geven. Wij moeten bij deze gelegenheid er weer de aandacht op vestigen dat wij op het gebied van onderwijs geen culturele autonomie hebben en, terwijl wij nog zoëven het woord Vlaams Cultuurparlement als valorisatie gebruikt hebben, dit in geen geval waar is wat onderwijs betreft. Ik weet dat de schuld daarvoor verdeeld ligt en dat inderdaad sommige partijen, waaronder ook die van de oppositie, gemeend hebben de bevoegdheden inzake Nationale Opvoeding te moeten beperken tot een soort wan-

trouwen tegenover een Vlaams Parlement. Een tweede bemerking is dat men zou kunnen opwerpen dat voorlopige kredieten moeten dienen om het schip gaande te houden. Daarbij wens ik toch op te merken dat zeer vertraagde uitbetalingen in de culturele sector zelfs dit argument in onze ogen nog waardelozer maakt.

Mijnheer de Voorzitter, daarom drukken wij nogmaals onze ontgoocheling uit over het feit dat op deze wijze moet worden gewerkt en vragen wij nogmaals — en dit is misschien al een wens voor het volgend jaar — dat de Cultuurraad, voor wat het onderwijs betreft, verder zou gaan dan wij tot nu toe hebben gedaan. (**Applaus**).

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ?

(**Neen**.)

Aangezien niemand meer het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking voor gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977.

Artikel 1

De bestemming van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de kredieten der sectoren der begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1977, wordt vastgesteld als volgt :

Aan de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden :

a) Lopende uitgaven	1.357.500.000 F
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten	31.800.000 F
— Ordonnanceringskredieten	224.900.000 F

Aan het Ministerie van Middenstand :

Lopende uitgaven	175.300.000 F
----------------------------	---------------

Aan de Minister van Verkeerswezen :

a) Lopende uitgaven	44.400.000 F
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten	5.100.000 F
— Ordonnanceringskredieten	87.800.000 F

Aan het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin :

- a) Lopende uitgaven 118.200.000 F
 b) Kapitaaluitgaven :

— Niet gesplitste kredieten 6.300.000 F

Aan het Ministerie van Landbouw :

- a) Lopende uitgaven 5.800.000 F
 b) Kapitaaluitgaven :

— Niet gesplitste kredieten 275.000 F

Aan het Ministerie van Economische Zaken :

Lopende uitgaven 23.000.000 F

— **Aangenomen.**

Art. 2

Voorlopige kredieten ten belope van 478.200.000 frank en 7.400.000 frank, respectievelijk voor de lopende uitgaven en voor de kapitaaluitgaven, welke in mindering komen van de kredieten van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977, zijn bestemd voor de Minister van Nationale Opvoeding.

— **Aangenomen.**

Art. 3

De voorlopige kredieten waarvan de bestemming bij dit decreet wordt bepaald, mogen niet aangewend worden tot nieuwe lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de Legislatuur.

— **Aangenomen.**

Art. 4

Van 1 januari 1977 af zijn toegestaan de vastleggingen betreffende de nieuwe verplichtingen waarvoor toelating wordt aangevraagd onder de Titels I — Lopende uitgaven (gesplitste kredieten) en II — Kapitaaluitgaven (gesplitste kredieten), van de begrotingen voor het begrotingsjaar 1977.

Deze toelating is niet van kracht voor nieuwe uitgaven vroeger niet toegelaten door de Legislatuur, noch voor uitgaven op nieuwe programma's.

— **Aangenomen.**

Art. 5

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1977.

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Wij zullen straks stemmen over het ontwerp van decreet in zijn geheel.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer J. De Seranno c.s. houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten - 141 (19751976) - Nrs. 1 tot 4.

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is het voorstel van decreet van de heer J. de Seranno c.s. houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten.

De algemene bespreking is geopend.

De heer A. De Beul, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER A. DE BEUL, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, bij het vastleggen van de definitieve tekst van dit decreet is uw commissie uitgegaan van volgende opties :

1. de Cultuurraad is bevoegd voor het cultureel patrimonium, zowel het roerend als het onroerend patrimonium ;
2. het wapen, de vlag en de grafische vorm van het zegel van een gemeente behoren tot het roerend cultureel patrimonium ;
3. het voeren van een wapen, een vlag en een zegel waarin het gemeentewapen is opgenomen, kan bijdragen tot het versterken van het samenhangingsgevoel in een gemeente, bijzonder wanneer het om een nieuwe gemeente gaat ontstaan door samenvoeging ;
4. het initiatief daartoe moet van de gemeenten uitgaan ; het is de gemeenteraad die het wapen en de vlag door een besluit vaststelt, waardoor meteen de grafische voorstelling van het wapen in het zegel dient te worden opgenomen ;
5. het vaststellingsbesluit van de gemeenteraad wordt door de Koning bekrachtigd, wat in feite een plechtige registratie van dit besluit uitmaakt ;
6. de tussenkomst van de Minister van Binnenlandse Zaken beoogt enkel de nodige coördinatie te verzekeren opdat verantwoorde en van elkaar te onderscheiden wapens en vlaggen tot stand zouden komen. Slechts wanneer een gemeente totaal in gebreke blijft kan de Minister van Binnenlandse Zaken ambtshalve een voorstel aan de Koning doen ;
7. op ieder niveau raadplegen de betrokken instanties de adviesorganen die ze zelf verkiezen ;
8. de voorziene termijnregeling heeft tot doel te bekomen dat binnen de twee jaar na het van

kracht worden van het decreet al onze gemeenten over een erkend eigen wapen en een erkende eigen vlag zouden beschikken.

Wat de tekst van het decreet betreft vestig ik uw aandacht erop dat de zinsnede „of deze wenst te wijzigen” in artikel 2, eerste lid, betrekking heeft zowel op het wapen als op de vlag. Dit voor alle duidelijkheid.

Wat het schriftelijk verslag betreft vestig ik uw aandacht erop dat als bijlage een antwoord op een brief van de griffier is opgenomen in verband met het probleem van het raadplegen van de Heraldische Raad.

Het spreekt van zelf dat de Cultuurraad, de voorzitter noch de griffier kunnen worden verantwoordelijk gesteld uit oogpunt van vorm en taal van de bedoelde brief.

De brief, die omwille van de inhoud aan uw commissie werd overgemaakt — het betreft **n.l.** de vraag naar de instanties die zich met de aspecten „wapen en zegel van de gemeenten” inlaten — is enkel in bijlage tot het verslag opgenomen, niet om de ondertekenaar ervan persoonlijk in het gedrang te brengen, maar om u toe te laten te oordelen over de wijze waarop het Nederlands in bepaalde kringen nog heden ten dage wordt bejegend : een taal waarvan men zich zelfs de moeite niet geeft ze behoorlijk te hanteren of te laten hanteren.

Wij hopen dat de betrokken kringen uit de kennisgeving van die brief de nodige lessen zullen trekken om voortaan in al hun correspondenties en publicaties het Nederlands volop aan zijn trekken te laten komen en een correct Nederlands taalgebruik na te streven. (**Applaus**)

DE VOORZITTER : De heer Hendrickx heeft het woord.

DE HEER J. HENDRICKX (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, ik heb met veel aandacht de relevante stukken gelezen in verband met het voorstel van decreet houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten. In de eerste plaats zou ik mij willen verheugen over het psychologisch belang van dit decreet dat in grote mate het gevoel van een-dracht, lotsgebondenheid en saamhorigheid van de inwoners van onze fusiegemeenten zal bevorderen.

Cultuurhistorisch heeft deze materie eveneens belang, in die zin dat het een uiting is of kan zijn van geschiedkundige herinneringen aan het grondgebied van de gemeente en wij de keuze krijgen om een belangrijk stuk van ons cultureel patrimonium niet te laten verloren gaan.

Dat het door de gemeenten genomen initiatief op

technisch-heraldische of historische grond deskundig wordt onderzocht is evident. Wij juichen de historisch en esthetisch verantwoorde keuze zelfs toe. Alleen kan de vraag worden gesteld of het niet de gelegenheid is om in deze groep van raden enige orde of rangorde te stellen. Ik denk hier onder meer aan de Heraldische Raad bij Buitenlandse Zaken, de bevoegde dienst in het Museum van Geschiedkunde en Oudheidkunde in het Jubelpark, het Heraldisch College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, de onderrichtingen van de minister van Binnenlandse Zaken. Minstens drie departementen, met name Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Nederlandse Cultuur, alsmede privé-organismen houden zich met deze materie bezig. Dit is misschien wel te veel van het goede.

Ten slotte — en dat is de kern van mijn korte tussenkomst — meen ik dat volledigheidshalve artikel 5 eveneens zou moeten vermelden dat het koninklijk besluit van 6 februari 1837 tot vaststelling van de vorm van de zegels der gemeenten wordt opgeheven.

Het verslag vermeldt dat de meerderheid van de commissieleden het niet nodig vonden het koninklijk besluit van 6 februari 1837 expliciet op te heffen omdat zijn artikel 2 dient behouden als rechtsgrond voor de ministeriële onderrichtingen in verband met het wapen en het zegel. Hiertegen kan men terecht de volgende argumenten aanvoeren.

Ten eerste, het is precies de bedoeling, wat de filosofie van dit decreet betreft, voor Vlaanderen in een totaal nieuwe regeling te voorzien, wat in het voorliggend decreet het geval is.

Ten tweede, artikel 1 stelt uitdrukkelijk : „Iedere gemeente, gelegen in het Nederlandse taalgebied heeft een wapen en een vlag. Het wapen moet op het gemeentelijk zegel worden aangebracht.” Het woord „heeft” slaat dus op een verplichting en voor zover het woord „heeft” onvoldoende klaar zou zijn zegt daarbij het verslag nogmaals dat het om een verplichting gaat.

Ten derde, artikel 6 van het decreet zegt dat op 1 januari 1977 dit decreet in werking treedt.

Ten vierde, men kan het ook anders stellen. Men is terecht uitgegaan van de stelling dat de Cultuurraad kan bepalen wat op dit zegel moet voorkomen, ten minste in zijn administratieve en rechtelijke betekenis van het woord.

Vermits het ook de bedoeling is de gemeenten te verplichten een wapen op hun zegel aan te brengen moet logischerwijze het door artikel 2 van het koninklijk besluit van 6 februari 1837. voorziene geval, namelijk het opleggen van een standaardinhoud van de zegel bij gebrek aan een wapen, ook wegvallen.

Ik vat samen. Ten eerste, het koninklijk besluit van 14 februari 1913 betreffende erkenning en vergunning der wapens wordt opgeheven.

Ten tweede, het koninklijk besluit van 6 februari 1837 tot vaststelling van de vorm van de zegels der gemeenten wordt eveneens opgeheven, artikel 2 inbegrepen.

Ten derde, het vademecum van de minister van Binnenlandse Zaken zal, zodra het decreet in werking treedt, vervallen, voor wat de in dit decreet behandelde punten betreft.

Ten vierde wens ik aan te stippen dat Vlaanderen zijn eigen regeling bij decreet heeft. (**Applaus**)

DE VOORZITTER : De heer De Seranno heeft het woord.

DE HEER J. DE SERANNO (*op de tribune*) : Ik moge collega Hendrickx er op wijzen dat het niet mogelijk is reeds nu het koninklijk besluit van 3 januari 1818, zij het dan na anderhalve eeuw, op te heffen, omdat artikel 2 van dat koninklijk besluit het volgende bepaalt : „De zegels van de gemeenten aan welke geen bijzonder wapen werd toegekend dienen in de toekomst als afdruk de Belgische Leeuw overeenkomstig bijgaande afbeelding te voeren, als spreuk „Eendracht maakt Macht” en als legende de naam van de provincie en die van de gemeente, voorafgegaan door de volgende woorden : gemeentebestuur...” en zo voort.

Het is duidelijk dat in afwachting dat de nieuwe gemeenten hun wapen zullen gekozen hebben en dat dit bij koninklijk besluit zal bekrachtigd zijn, en in overeenstemming met de recent gegeven instructies door de minister van Binnenlandse Zaken, dit koninklijk besluit van 1818, met name artikel 2, van toepassing moet blijven. Deze instructie moet van kracht blijven tot de gemeenten hun eigen wapen en zegel hebben.

Artikel 3 van het koninklijk besluit van 1818 was reeds opgeheven bij het koninklijk besluit van 14 februari 1913.

Mijnheer de Voorzitter, nog een paar bedenkingen.

Ten eerste, artikel 4 van het voorstel van decreet bepaalt dat de minister van Binnenlandse Zaken ambtshalve een voorstel voor wapen en vlag aan de Koning doet, indien de gemeenten binnen het jaar of binnen de nieuwe termijnen die in artikel 3 bepaald zijn geen besluit hebben genomen.

Wij hebben de minister van Binnenlandse Zaken reeds de vraag gesteld of het niet opportuun is aan de Cultuurraad, na verloop van de termijn van één jaar, mededeling te geven van de namen van de gemeenten die een voorstel van wapen aan de minister van Binnenlandse Zaken hebben ge-

daan, alsmede van de gemeenten die geen voorstel hebben gedaan, zodat op 1 januari 1978 de Cultuurraad zich rekenschap kan geven van de stand van zaken.

Vervolgens hopen wij dat de nieuw tot stand gekomen gemeenten de kans zullen grijpen om hun eigenheid zo spoedig mogelijk te bevestigen.

Het is ook duidelijk dat inzake blazoenkunst Vlaanderen enige achterstand heeft in te halen. Het is een uitdaging voor onze jonge grafici, afgestudeerd aan onze technische hogere scholen, hieraan hun medewerking te verlenen.

Ten slotte hopen wij dat het cultureel patrimonium van de gemeenten die verdwijnen op 1 januari 1977, namelijk de heraldische wapens en de zegels, zouden bewaard worden, want zij vormen een belangrijk deel van het cultuurhistorisch patrimonium.

Mijnheer de Voorzitter, ik wens de leden van de Commissie voor het cultureel patrimonium te bedanken voor de eensgezindheid waarmee zij dit voorstel van decreet heeft willen steunen. (**Applaus**).

DE VOORZITTER : De heer De Vlies heeft het woord.

DE HEER DE VLIÉS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, waarde collega's, ik moge vooreerst de indiener van dit voorstel feliciteren om zijn bezorgheid de historische continuïteit van onze gemeenten en van onze steden te handhaven. Het is inderdaad zo dat het bezit van een wapenschild en van een zegel de gemeentelijke originaliteit bevestigt en de traditie van vele Vlaamse gemeenten en steden hoog wil houden.

Bij het lezen van het verslag ben ik echter bekommerd om zekere uitlatingen die in de commissie plaatsvonden en welke bij mij enkele vragen hebben opgeworpen. Tijdens de bespreking in de commissie werd onder meer gezegd dat de indiener het passend vindt het advies in te winnen van het Heraldisch College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde betreffende het goedkeuren van wapenschilden.

Aan de andere kant bestaat reeds, sinds de vorige eeuw, een Heraldische Raad die, om historische redenen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken verbonden is, om de doodeenvoudige reden dat vroeger de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Buitenlandse Zaken één waren. Bij de splitsing van die ministeries is dit Heraldisch College bij het departement van Buitenlandse Zaken gebleven. Volgens mij kan het evengoed naar Binnenlandse Zaken verhuizen, maar het is in elk geval een college dat zijn competentie en zijn wetenschappelijke kennis in-

zake heraldiek gedurende vele jaren heeft bewezen. Het Heraldisch College van de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde is vrij jonger. Ik betwijfel geenszins de goede bedoeling en de competentie van haar leden maar meen dat men zo maar niet een wettelijk orgaan over het hoofd mag zien, een raad die in de voorbije jaren heeft kunnen bewijzen dat hij met competentie en met werkelijke kennis van zaken het probleem van de wapenschilden van de Belgische gemeenten heeft behandeld.

Ergens lees ik in het verslag dat de Minister voor Nederlandse Cultuur heeft gezegd dat het Heraldisch College, behorend tot het Ministerie van Buitenlandse Zaken, zich eerder bezighoudt met de wapenschilden van de adellijke families. Ik moet deze bewering enigszins in twijfel trekken, omdat uitdrukkelijk in het koninklijk besluit van 14 februari 1913 staat dat het in de bevoegdheid van de Heraldische Raad valt precies de wapenschilden van de gemeenten goed te keuren. Ik lees de tekst van artikel 1 van dit koninklijk besluit : „De vragen moeten gezonden worden aan onze Minister van Binnenlandse Zaken gestaafd, zo het de erkenning geldt van wapens, door stukken waarbij bewezen wordt dat zij eertijds gebruikt werden en, zo er sprake is van vergunning, door beschouwingen waarbij de samenstelling der gevraagde wapens gebillijkt wordt”.

Dus, dit koninklijk besluit betreft uitsluitend de aflevering van wapenschilden aan de gemeenten en het komt mij dus voor dat het niet juist is te zeggen dat de Heraldische Raad zich eerder bezighoudt met de wapenschilden van de adellijke families. Hij is wel bevoegd ter zake.

Ik meen dat het goed zou wezen mocht de Minister ons kunnen verklaren dat rekening zal worden gehouden met het bestaan van dit Heraldisch College, dat niets te maken heeft met de vereniging „Le Parchemin”, waarover collega Vandemeulebroucke reeds heeft gesproken, maar dat een afdeling is van het departement van Buitenlandse Zaken. Ik pleit dan ook voor een zekere continuïteit in het onderzoek en in de toekenning van die wapenschilden. Ik wens dat dit blijvend zou gevestigd worden op werkelijke historische waarden en op een werkelijke historische argumentatie, zodanig dat wij niet tot potsierlijke wapenschilden zouden komen, waarbij bij voorbeeld in bepaalde fusiegemeenten, elementen en brokken van verschillende wapenschilden zouden verzameld worden, die uiteindelijk niets meer met genealogie of heraldiek te maken zouden hebben. **(Applaus bij de leden van de meerderheid).**

DE VOORZITTER : De heer Vanackere heeft het woord.

DE HEER Leo VANACKERE **(op de tribune)** :

Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik was niet van zins het woord te vragen, maar het betoog van de heer De Vlies verplicht mij daartoe.

Ik had gedacht dat met het goedkeuren van dit decreet deze culturele materie uit handen zou blijven van wat men hier noemt het „Heraldisch College” of „Heraldische Raad”, die sedert tientallen jaren bekend is onder de naam van „Raad van Adel”, deze volksvreemde en in vele gevallen Vlaamsvijandig gezinde raad. **(Applaus bij enkele leden van de C.V.P. en de Volksunie).**

Ik zou, in tegenstelling met de heer De Vlies, aan de Minister willen vragen van deze gelegenheid gebruik te maken om een nieuwe eigen regeling in te voeren voor het toekennen van wapens en vlaggen aan de gemeenten, teneinde niet meer de omweg langs de zogenaamde „Raad van Adel” te moeten maken. **(Applaus bij enkele leden van de C.V.P. en de Volksunie).**

DE VOORZITTER : De heer De Vlies heeft het woord.

DE HEER P. DE **VLIES (op de tribune)** : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren. Indien het Heraldisch College beschouwd moet worden als een anti-Vlaams orgaan.. .

DE HEER Leo VANACKERE : Datgene waarover u spreekt bestaat onder die benaming niet.

DE HEER P. DE VLIES : De Heraldische Raad bestaat wel !

DE HEER Leo VANACKERE : Ik herhaal dat hij zo niet bekend is !

DE HEER P. DE VLIES : Het Heraldisch College is samengesteld uit zes Nederlandstalige en vijf Franstalige leden. De voorzitter is een Nederlandstalige. Dit vind ik in een officieel stuk, uitgaande van de Cultuurraad. Ik lees daarbij dat er een Heraldische Raad bestaat bij het departement van Buitenlandse Zaken en dat mevrouw Hoogstoel, diensthoofd en heraldische raad tot het kader van het Ministerie van Buitenlandse Zaken behoort.

Van twee zaken één : ofwel is het verslag van de achtbare heer De Beul, het stuk 141 van de Cultuurraad onjuist, ofwel hebt u gelijk en dan moet ik dit document als van gene waarde aanzien.

Indien die Heraldische Raad van België toevallig is samengesteld uit volksvreemde elementen, dan is het de taak van de Minister van Buitenlandse Zaken, onder wiens bevoegdheid deze raad ressorteert, de raad zó samen te stellen dat ook volkseigene elementen daarin zitting hebben. Indien de zes Nederlandstalige leden en de voorzitter volksvreemden zijn, moeten zij vervangen worden.

Ik pleit echter voor continuïteit en kennis van zaken in de aanpak van de heraldieke wetenschap. Ik vind dat het verkeerd is een vereniging voor familiekunde gelijk te stellen met een officieel organisme dat sedert vele jaren de opdracht heeft zich bezig te houden met de toekenning van wapenschilden aan de gemeenten en dit werk tot nu toe op een vrij voortreffelijke wijze heeft gedaan. (**Applaus op verscheidene banken**).

DE VOORZITTER : De heer De Seranno heeft het woord.

DE HEER J. DE SERANNO (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, ik begrijp de onenigheid niet.

Artikel 3 bepaalt dat de Minister van Binnenlandse Zaken advies zou vragen aan de Minister voor Nederlandse Cultuur. Nochtans is nergens de verplichting vermeld dat de Minister van Nederlandse Cultuur op zijn beurt advies moet vragen aan het Heraldisch College.

Dat was wel de wens van de Commissie van het kunstpatrimonium en van de indiener van het voorstel van decreet.

Ik neem aan dat de Minister wijs genoeg is om te weten welk bijkomend advies moet worden gevraagd.

DE HEER P. DE VLIES : Het is precies omdat artikel 3 niet vermeldt dat de Minister voor Nederlandse Cultuur gebonden is tot het vragen van een bepaald advies, dat ik geen amendement heb ingediend.

Mijn tussenkomst wees er alleen op dat een zekere objectieve en wetenschappelijke waarde moet worden gegeven aan het oordeel van de Heraldische Raad van België, waarvan niet bewezen is dat hij zijn taak niet goed vervuld.

DE HEER J. DE SERANNO (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, om te trachten die betwisting omtrent de Heraldische Raad of dat Heraldisch College weg te werken, is het goed te verwijzen naar bijlage 4 van het verslag van collega De Beul, vermeldend wat aan de griffie van de Cultuurraad daaromtrent wordt geschreven : „Wel uw schrijven dd. 19 november ontvangen, waarmee U mij de vraag stelt welk zijn de namen en adressen van instanties die zich met de aspecten „wapen en zegel van de gemeente” uit de heraldiek inlaten.

Heraldiese Raad van België.

Voorzitter : Baron de Meester de Ravestein, Burgemeester te 2930 Hombeek.

Mevrouw Hoogstoel, Diensthoofd in het ministerie der Buitenlandse Zaken, „Heraldiese Raadsheer”

van de ministerie en griffier van de Heraldiese Raad van België”.

DE VOORZITTER : De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet van de heer J. De Seranno C.S. houdende regeling van de toekenning van een wapenschild aan de gemeenten, waarvan het door de Commissie gewijzigde opschrift als volgt luidt : voorstel van decreet houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten.

De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen.

Artikel 1

Iedere gemeente, gelegen in het Nederlandse taalgebied, heeft een wapen en een vlag. Het wapen moet op het gemeentelijk zegel worden aangebracht.

— Aangenomen.

Art. 2

Op voorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken bekrachtigt de Koning het besluit tot vaststelling van het wapen en de vlag van de in artikel 1 genoemde gemeenten.

De heer Rombaut heeft het woord.

DE HEER L. ROMBAUT (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wanneer ik nogmaals wens tussen te komen in dit geanimeerde debat — dat ik trouwens met de glimlach volg — is hét om een opmerking te maken bij artikel 2. Dat artikel bepaalt : „Op voorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken bekrachtigt de Koning het besluit tot vaststelling van het wapen en de vlag van de in artikel 1 genoemde gemeenten”. Zonder nader te bepalen dat het gaat om een „besluit van een gemeente” lijkt mij deze tekst ietwat misleidend.

Indien artikel één zou bepaald hebben dat een dergelijk besluit door de gemeente getroffen wordt wist men onmiddellijk dat het besluit bedoeld in artikel 2 slaat op het besluit van de gemeenteraad.

Artikel 3 spreekt van „het besluit van de gemeenteraad” en van „een gemeenteraadsbesluit”. Die term zou ook in artikel 2 moeten opgenomen worden, om te vermijden dat wordt gedacht aan een besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken dat hij ter bekrachtiging aan de Koning voorlegt. Hierop kan men antwoorden dat het niet altijd gaat om een besluit van de gemeenteraad, aangezien in artikel 4 is voorzien dat, ingeval de

gemeente in gebreke blijft, van ambtswege door de Minister van Binnenlandse Zaken een voorstel ter bekrachtiging aan de Koning kan worden voorgelegd. Van twee dingen **één**, ofwel slaat het woord „besluit” in artikel 2 — zoals het in feite wel zal zijn — uitsluitend op een besluit van de gemeenteraad, ofwel slaat het op een eventueel besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en dan dient men in artikel 4 niet het woord „voorstel” te gebruiken, maar wel het woord „besluit”.

Aangezien in artikel 2 uitsluitend en in werkelijkheid een . besluit van de gemeenteraad bedoeld wordt, stel ik voor de woorden „van de gemeenteraad” in te lassen. Zoniet dient men door te lezen tot artikel 3 om er dan door redenering uit af te leiden dat het wel degelijk om een besluit van de gemeenteraad gaat. In de huidige tekst van artikel 2 komt dat niet duidelijk tot uiting.

DE VOORZITTER : De heer De Beul, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER A. DE BEUL, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, ik meen inderdaad dat de heer Rombaut gelijk heeft. In artikel 2 staat vermeld: „het besluit”. Dit houdt zowel in het besluit van de gemeenteraad als het besluit dat door de Minister van Binnenlandse Zaken van ambtswege zou worden getroffen bij in gebreke blijven van de gemeente.

Wanneer wij in artikel 4 het woord „voorstel” hebben gebruikt was dat om zoveel mogelijk de gemeentelijke autonomie te eerbiedigen en het besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken niet op hetzelfde niveau te stellen als dat van de gemeente. U hebt inderdaad gelijk, Mijnheer Rombaut, en ik meen dat in artikel 4 volgende wijziging mag worden aangebracht, met name het woord „voorstel” vervangen door „besluit”; ofwel schrijven : „een besluit met een voorstel betreffende de vaststelling van het eigen wapen en de eigen vlag ter bekrachtiging aan de Koning voor”.

Het lag duidelijk in de bedoeling van de commissie een onderscheid te laten naar voren komen tussen de gemeenteraad die werkelijk een besluit neemt en de Minister van Binnenlandse Zaken die een voorstel formuleert bij in gebreke blijven van de gemeenteraad. In dit laatste geval is het voorstel van de Minister te beschouwen als een besluit. Dat is evident.

Ik stel dus voor artikel 4 als volgt te wijzigen : „een besluit met een voorstel”. Op die wijze worden beide zaken in het oog gehouden.

DE VOORZITTER : De heer Van Elewyck heeft het woord.

DE HEER J. VAN ELEWYCK (*op de tribune*) :

Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, naar mijn mening heeft de heer Rombaut gelijk. De eenvoudigste oplossing ligt in de schrapping van artikel 2. Inderdaad, de bepaling dat de Koning het besluit bekrachtigt op voorstel van de Minister van Binnenlandse Zaken staat eveneens te lezen in artikel 3. In artikel 3 lezen wij dezelfde tekst. Dit artikel mag dus worden geschrapt.

DE VOORZITTER : De heer J. De Seranno heeft het woord.

DE HEER J. DE SERANNO : Mijnheer de Voorzitter, op een bepaald ogenblik is dit eveneens de idee geweest van de Commissie voor het cultureel patrimonium. Achteraf werd het toch wenselijk geacht artikel 2 te behouden.

Mijnheer de Voorzitter, indien de schrapping van dit artikel — en ik zie daar geen bezwaar in — tot duidelijkheid zou kunnen bijdragen stel ik de Raad voor artikel 2 inderdaad te schrappen.

DE VOORZITTER : Dames en heren, is de Raad het eens met de schrapping van artikel 2? (*Instemming*).

Artikel 2 wordt dus geschrapt.

Art. 3 (thans art. 2)

Binnen het jaar na het van kracht worden van dit decreet legt de gemeenteraad van de gemeente die geen officieel erkend eigen wapen, of erkende eigen vlag bezit, of deze wenst te wijzigen, daartoe een besluit ter bekrachtiging door de Koning aan de Minister van Binnenlandse Zaken voor. De gemeenteraad van een nieuwe gemeente doet zulks binnen het jaar na zijn installatie.

Alvorens bedoeld gemeenteraadsbesluit ter bekrachtiging aan de Koning voor te leggen, verzoekt de Minister van Binnenlandse Zaken om het advies van de Minister van Nederlandse Cultuur. Deze laatste brengt zijn advies uit binnen drie maanden na ontvangst van dit verzoek; zoniet wordt het advies geacht gunstig te zijn.

Indien de Minister van Binnenlandse Zaken een besluit ter zake van de gemeenteraad niet ter bekrachtiging aan de Koning wenst voor te leggen, deelt hij dit, binnen zes maanden na ontvangst van voornoemd besluit, aan de betrokken gemeenteraad mee, met het gemotiveerd verzoek een nieuw besluit te nemen binnen de termijn door hem bepaald.

— *Aangenomen.*

Art. 4 (thans art. 3)

Indien na het verstrijken van de in artikel 3 gestelde termijnen een gemeente geen besluit heeft voorgelegd, legt de Minister van Binnenlandse Zaken, steeds na advies van de Minister van Nederlandse Cultuur, van ambtswege een voorstel

betreffende de vaststelling van het eigen wapen en de eigen vlag ter bekrachtiging aan de Koning voor.

— **Aangenomen.**

Art. 5 (thans art. 4)

Voor de in onderhavig decreet bedoelde gemeenten worden de bepalingen van het koninklijk besluit van 14 februari 1913 met betrekking tot de erkenning en de vergunning van de wapens der gemeenten, afgeschaft.

— **Aangenomen.**

Art. 6 (thans art. 5)

Dit decreet treedt in werking op 1 januari 1977.

— **Aangenomen.**

Art. 7 (thans art. 6)

De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van dit decreet.

— **Aangenomen.**

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.
Dadelijk gaan wij over tot de naamstemming.

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1977 - 6 - A (19764977) - Nrs. 1 en 2.

Naamstemming

DE HEER H. LAHAYE : Mijnheer de Voorzitter, mag ik u erop wijzen dat u commissies en tegelijkertijd openbare vergadering houdt ?

DE VOORZITTER : Ik zou het zo willen stellen, dat wij een openbare vergadering houden en tegelijkertijd commissievergaderingen.

Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming :

115 leden namen deel aan de stemming ;

83 leden hebben JA geantwoord ;

32 leden hebben NEEN geantwoord.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgezonden.

JA hebben geantwoord :

Akkermans P.	Bogaert Albert
Bascour J.	Bonnell R.
Bertels L.	Bourgeois A.
Bode M.	Buchmann J.

Chabert J.	Monard G.
Claeys Dries	Moors C.
Claeys Walter	Nauwelaers L.
Coens D.	Olivier M.
Colla F.	Otte R.
Coucke M.	Peeraer J. (Mw)
Daems Jean	Peeters Renaat
De Backer-	Poortmans P.
Van Ocken H. (Mw)	Rutten M.
De Bondt F.	Smeers T.
De Clercq Constant	Smets A.
Demeester-	Smitt C. (Mej.)
De Meyer W. (Mw)	Staels-Dompas N.
Demey O.	(Mw)
Deneir A.	Steyaert H. (Mej.)
De Paepe P.	Suykerbuyk H.
Dequae A.	Swaelen F.
De Seranno J.	Tanghe F.
De Vlies P.	Vanackere L.
Devos G. (Mej.)	Van Canneyt J.
D'Haeyer R.	Vandekerckhove Robert
Diegenant A.	Vandenabeele A.
Dielens G. (Mej.)	Vandenbergh G.
Dupont A.	Van der Aa M.
Dupré J.	Vanderborght F.
Flamant E.	Vangeel J.
Gerits J.	Vangronsveld F.
Gheysen R.	Van Herreweghe M.
Gijs R.	Vankeirsbilck E.
Henckens J.	Vannieuwenhuyze R.
Hendrickx J.	van Waterschoot J.
Kelchtermans L.	Verbist A.
Keuleers J.	Verhaegen Guido
Lagae A.	Verhaegen Joris
Lahaye H.	Verleysen W.
Lecluyse R.	Vreven A.
Lenssens J.	Waltniel L.
Leynen H.	Wijnen F.
Lindemans L.	Willems G.

NEEN hebben geantwoord :

Adriaensens J. (Mw)	Ramaekers J.
Babylon M.	Rombaut L.
Blancquaert François	Temmerman G.
Boel H.	Van Daele D.
Calewaert W.	Vandemeulebroucke J.
Coppieters M.	Van den Eynden J.
De Beul A.	Van der Elst F.
de Bruyne H.	Van der Niepen P.
De Facq E.	Van Elewyck J.
De Kegel G. (Mw)	Van Elsen C.
Geldolf W.	Van Hoeylandt B.
Jorissen W.	Van In G.
Julliams I. (Mw)	Van Nooten E.
Leys P.	Van Ooteghem O.
Maes Robert	Vansteenkiste Luc
Mattheyssens R.	
Nauwelaerts-	
Thues J. (Mw)	

VOORSTEL VAN DECREET houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de gemeenten - 141 (1975/1976) - Nrs. 1 tot 4.

Naamstemming

Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming :

115 leden namen deel aan de stemming.

115 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt de Raad het voorstel van decreet aan ; het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgezonden.

JA hebben geantwoord :

Adriaensens J. (Mw)	Geldolf W.
Akkermans P.	Gerits J.
Babylon M.	Gheysen R.
Bascour J.	Gijs R.
Bertels L.	Henckens J.
Blancquaert François	Hendrickx J.
Bode M.	Jorissen W.
Boel H.	Julliams I. (Mw)
Bogaert Albert	Kelchtermans L.
Bonnell R.	Keuleers J.
Bourgeois A.	Lagae A.
Buchmann J.	Lahaye H.
Calewaert W.	Lecluyse R.
Chabert J.	Lenssens J.
Claeys Dries	Leynen H.
Claeys Walter	Leys P.
Coens D.	Lindemans L.
Colla F.	Maes Robert
Coppieters M.	Mattheyssens R.
Coucke M.	Monard G.
Daems Jean	Moors C.
De Backer-	Nauwelaers L.
Van Ocken H.(Mw)	Nauwelaerts-
De Beul A.	Thues J. (Mw)
De Bondt F.	Olivier M.
de Bruyne H.	Otte R.
De Clercq Constant	Peeraer J. (Mw)
De Facq E.	Peeters Renaat
De Kegel G. (Mw)	Poortmans P.
Demeester-	Ramaekers J.
De Meyer W. (Mw)	Rombaut L.
Demey O.	Rutten M.
Deneir A.	Smeers T.
De Paepe P.	Smets A.
Dequae A.	Smitt C. (Mej.)
De Seranno J.	Staels-Dompas N.
De Vlies P.	(Mw)
Devos G. (Mej.)	Steyaert H. (Mej.)
D'Haeyer R.	Suykerbuyk H.
Diegenant A.	Swaelen F.
Dielens G. (Mej.)	Tanghe F.
Dupont A.	Temmerman G.
Dupré J.	Vanackere L.
Flamant E.	Van Canneyt J.

Van Daele D.	Van Hoeylandt B.
Vandekerckhove	Van In G.
Robert	Vankeirsbilck E.
Vandemeulebroucke J.	Vannieuwenhuyze R.
Vandenabeele A.	Van Nooten É.
Vandenbergh G.	Van Ooteghem O.
Van den Eynden J.	Vansteenkiste Luc
Van der Aa M.	van Waterschoot J.
Vanderborgh F.	Verbist A.
Van der Elst F.	Verhaegen Guido
Van der Niepen P.	Verhaegen Joris
Van Elewyck J.	Verleysen W.
Van Elsen C.	Vreven A.
Vangeel J.	Waltniel L.
Vangronsveld F.	Wijnen F.
Van Herreweghe M.	Willems G.

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de werking van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de vraag om uitleg van de heer G. Van In tot de Minister van Verkeerswezen over de werking van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.

De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN *IN (op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, op 23 juli 1976 stelde ik aan de heer Minister van Verkeerswezen een vraag in verband met het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen in ons land tijdens het jaar 1975. Uit het antwoord op deze vraag bleek dat, wat men het Vlaamse gewest noemt, aanspraak kon maken op 4.845.355 overnachtingen van buitenlandse toeristen ; wat we gemakshalve het Waalse gewest noemen, bedroeg dit aantal enerzijds voor het Franstalige gebied 1.196.640 en voor het Duitstalige gebied 83.364. Tenslotte maakte het zogenaamde Brusselse gewest aanspraak op 1.914.142 overnachtingen van vreemde toeristen.

U merkt onmiddellijk, dames en heren, dat het aantal overnachtingen van buitenlandse toeristen voor 1975 in Vlaanderen van overwegende aard is.

Deze cijfers, die uitsluitend betrekking hebben op de aanwezigheid van buitenlandse toeristen, bewijzen duidelijk in welke mate Vlaanderen een grote aantrekkingskracht uitoefent op het toerisme en dit in een verhouding van 70 % voor Vlaanderen en 30 % voor het overige deel van het land.

Het is niet de eerste maal dat wij de heer Minister met deze gegevens confronteren.

Toen wij in juli laatstleden de heer Minister een eerste maal hebben ondervraagd in verband met de opties die het Commissariaat-generaal voor Toerisme ter zake zou moeten nemen, heeft hij letterlijk het volgende geantwoord : „Wat het Commissariaat-generaal voor Toerisme betreft, meen ik dat u ongelijk hebt te denken dat deze zaak niet vordert. » Bedoeld wordt de kwestie van de aanpassing van deze instelling aan de Cultuurgemeenschap.

„Het is echter een moeilijke operatie omdat het gaat over een structuur die vele generaties lang heeft gewerkt. Maar wij zijn met de besluiten klaar om het Commissariaat-generaal, zoals ik het hier had aangekondigd, aan te passen aan de nieuwe vereisten van de Grondwet. Er zullen twee commissarissen worden benoemd en het buitenlands toeristisch beleid zal in nauw overleg met deze twee commissarissen en de commissaris-generaal worden geregeld.”

De heer Minister zegde eveneens dat hij hoopte dat deze nieuwe structuur spoedig kon worden bekendgemaakt.

Thans blijkt, dames en heren, dat bij ministerieel besluit van 16 maart 1976, waarnaar onlangs nog wordt verwezen in het rapport van het Commissariaat-generaal voor 1975, over een definitieve vormgeving van de zogenaamde opsplitsing van het Commissariaat-generaal voor Toerisme is beslist.

Deze zogenaamde definitieve vormgeving **zou** in concreto het bestaan van een centrale administratieve kern moeten inhouden, waarnaast twee andere kernen, met name **één** voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en **één** voor de Franse en Duitse Cultuurgemeenschap.

Aan elk van deze beide taalkundig gesplitste afdelingen worden **19** personeelsleden toegewezen.

Voortgaande op het verslag van het C.G.T. over het dienstjaar 1975, kan men vrij gemakkelijk de evaluatie van het personeelsbestand maken.

Ik lees in dat verslag dat er 82 personeelsleden zijn bij het Commissariaat-generaal. Ik hoor dat er bij de Nederlandstalige en bij de Franstalige sectie elk 19 personeelsleden aanwezig zijn.

Ik maak een kleine berekening : $82 - 2 \times 19 = 44$ personeelsleden die zouden ressorteren onder de zogenaamde centrale kern die, ik herhaal het, alleen nog algemene geplogenheden en vormgevingen moest in acht houden.

Het is duidelijk, mijnheer de Minister, dames en heren, dat wij tegen deze werkwijze fundamentele bezwaren hebben. Terloops mag ik **u** nog zeggen dat onze bezwaren zich niet alleen steunen op de niet-toepassing van de verplichtingen van arti-

kel 59 bis van de Grondwet, doch zich ook richten tegen het Commissariaat-generaal in se, omdat wij van mening zijn dat de bedrijfsvoering van het Commissariaat-generaal voor Toerisme op een slechte manier gebeurt. Wij menen er immers van te mogen uitgaan dat, wanneer uit de numerieke gegevens mag afgeleid dat de aantrekkelijkheid van Vlaanderen speciaal op de ons omringende landen, manifest overwegend is, zulks ook dient te worden vertolkt in de aanpak en de personeelssamenstelling van de toeristische kantoren in deze bedoelde landen.

Het hoeft hier wel geen betoog dat wij hier precies voor de omgekeerde situatie staan en dat de personeelsbezetting van de toeristische kantoren in de ons omringende landen uitsluitend van Franse slag is.

Ziehier enkele concrete cijfers : Parijs 5 ; Rome 3 ; Londen 5 ; Dusseldorf 7 ; Rijsel 2.

Wij vragen ons wel af welk personeelslid bij machte is om een telefoongesprek of een briefwisseling, bijvoorbeeld met een toeristische dienst in Vlaanderen, op een behoorlijke manier te voeren in het Nederlands.

Als tweede voorbeeld van gebrek aan een duidelijke impact van het Commissariaat-generaal op de toeristische informatie, verwijs ik naar de promotie in de Westduitse landen.

Mijnheer de Minister, het is niet de eerste maal dat ik wijs op de belangrijke repercussies die de promotie in West-Duitsland ten voordele van gans ons toerisme hebben gehad.

Ik citeer opnieuw een voorbeeld. Volgende werkwijze in verband met aankondigingen voor **wintertoerisme** in bepaalde Duitse bladen wordt toegepast : één aankondiging voor onze kust, één aankondiging voor Brussel en twee aankondigingen voor de Ardennen. De numerieke gegevens in verband met het volume van buitenlandse overnachtingen, hier dus Duitse overnachtingen, worden doorgewoond omgekeerd alsof op dat vlak geen inspanningen voor Vlaanderen meer te doen zijn. Ik leg speciaal de nadruk op dit alles, omdat het hier ging over een promotie in het kader van het herst- en wintertoerisme. Ik zie dat de heer Content momenteel niet aanwezig is want hij zou ongetwijfeld mijn woorden kunnen bevestigen.

Inderdaad, er blijft nog heel wat te doen op dat vlak om onze hotels en andere infrastructures, ook buiten het specifieke kustseizoen, rendabel te maken.

Mijnheer de Minister, ik mag u signaleren — u kunt me tegenspreken indien u dat wenst — dat de aanwezigheid van onze toeristische diensten van het Commissariaat-generaal, in concreto de grote Toeristische Beurs in Berlijn van april jongstleden de grote onvindbare was.

U zult dit feit misschien classeren onder de zogenaamde „moeilijke operaties die wegen op de structuur welke zovele generaties hebben in stand gehouden”, zoals u in deze Vergadering op 1 juli 1976 hebt gezegd !

Deze tussengedachten die op de dubieuze werking van het Commissariaat-generaal wijzen kunnen alleen maar bevestigen dat wij een dringende noodzaak hebben aan de fundamentele reorganisatie van deze dienst.

Ik maak dan nog weinig zinspeling op het feit dat men zo maar de Duitse Cultuurgemeenschap inschakelt in de Franse. Het is toch duidelijk dat het strijdig is met de conceptie van de cultuurautonomie. Het is even duidelijk dat bij voorbeeld het behoud van de centrale personeelskern — en ik wil het nader specificeren — het behoud van de grote centrale personeelskern in het Commissariaat-generaal strijdig is met de grondwettelijke beschikkingen & denk dat men daardoor de cultuurautonomie over het hoofd ziet.

Als onder artikel 2, onderdeel 1 0°, van de zogenaamde grondwettelijke wet van 21 juli 1971, die werd aangenomen in uitvoering van het artikel 59 bis van de Grondwet, uitdrukkelijk het toerisme als culturele aangelegenheid wordt voorzien, mogen wij veronderstellen dat voor de infrastructuur en voor het personeelsbestand een volledige taalkundige ontdebelling per cultuurgemeenschap reeds lang had moeten gebeuren.

Het ministeriële besluit doet juist het tegenovergestelde.

Zoals reeds aangestipt is het toerisme hoofdzakelijk — ik zou bijna zeggen uitsluitend — in het Nederlandstalig gebied gelokaliseerd. Tegenover dit overwicht is elke paritaire toewijzing uit den boze. Ik ben dan ook van oordeel dat er hier reden genoeg is, mijnheer de Minister, om op basis van artikel 59 bis, § 6 — daar waar wordt gehandeld over de zogenaamde objectieve criteria — de voor de hand liggende criteria, zoals hier vastgesteld, aan te grijpen om terzelfdertijd afbreuk te doen aan het ongelukkige systeem van de zogenaamde gelijke dotaties.

Op deze manier maakt ook uw departement het principe van de culturele autonomie tot een dode letter. Volledigheidshalve moet ik wijzen — en ik bevind mij trouwens in goed gezelschap en ik citeer hier het Vlaams Verbond van Overheids-personeel — op het feit dat zelfs indien al de diensten van het Commissariaat-generaal niet taalkundig zouden worden gesplitst, op basis van de taalwetten in bestuurszaken, omwille van het overwegend werkvolume Nederlands er toch een verhouding 70/30 zou moeten worden bestemd.

Het baart verwondering dat men voor een operatie, zoals de hervorming van het Commissariaat-

generaal, aan de Cultuurraad niet de mogelijkheid geeft, om ingelicht te worden — laat staan de mogelijkheid om zich over het personeelskader van het Commissariaat-generaal, bij decreet uit te spreken.

Mijnheer de Minister, een pas terzijde in verband met hetgeen ik heb gezegd ter gelegenheid van de vraag om uitleg van de heer Content over het toeristisch beleid aan de kust. Wij hebben herhaaldelijk het volume van de overnachtingen aangehaald.

In dit verband mag ik verwijzen naar een studie, zoëven verschenen in een uitgave van het Westvlaams Economisch Studiebureau, waarin een nieuwe benadering wordt gemaakt van toeristische ramingen ; met andere woorden, dit studiebureau gaat ervan uit dat de statistische cijfers van het Commissariaat-generaal onvolledig en vals zijn.

Ik wil daar op dit ogenblik niet over uitweiden, misschien zullen wij ter gelegenheid van de begroting de kans hebben om daar nader op in te gaan.

In elk geval staat het vast dat, volgens de heer Boerjan, publicist in het kader van het Westvlaams Economisch Studiebureau, de lagere besturen, namelijk de gemeenten die zich bezig houden met de Verenigingen voor Vreemdelingen Verkeer, fundamenteel mistevreden zijn over de wijze waarop de toeristen worden gerubriceerd.

De cijfers die men publiceert in verband met de overnachtingen zijn scheefgetrokken, uiteraard nog eens in het nadeel van de Vlaamse gemeenschap.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Zij komen van het Nationaal Instituut van de Statistieken.

DE HEER G. VAN IN : Mijnheer de Minister, met alle respect voor het genoemde instituut weet u zo goed als ik dat men statistieken op een bepaalde manier kan opmaken, aanknopen bij de vragen die worden gesteld. Ook — en dat weet u eveneens — kan men de statistieken op een welbepaalde manier interpreteren.

Tot besluit van mijn tussenkomst wens ik dan ook van de Minister te vernemen :

- 1” de precieze opgave en verantwoording voor de huidige organisatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme.
- 2” zijn houding tegenover de hier uitdrukkelijk herhaalde vragen, enerzijds naar de herinrichting van het Commissariaat-generaal voor Toerisme op basis van de cultuurgemeenschappen, anderzijds naar de toewijzing op basis van objectieve criteria (bevolkingscijfers, aantal overnachtingen) zowel van het personeel

als van het budget van het Commissariaat-generaal voor Toerisme aan de cultuurgemeenschappen.

Dit is belangrijk omdat uit het jaarverslag van 1975 — dat een minder schitterend jaar was dan 1976 — is gebleken dat de toeristische industrie, na de metaalnijverheid, de tweede belangrijkste industrie in ons land is geworden met een miljarden omzet.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat u eindelijk zult inzien — niettegenstaande uw functie nog een bepaald unitair aspect heeft — dat voor Vlaanderen op het stuk van het samengaan, van het bundelen van de inspanningen, wezenlijke beslissingen moeten worden genomen. Wij mogen niet opnieuw met loze beloften in het veld worden gestuurd. (*Applaus op de banken van de Volksunie*).

DE VOORZITTER : De Minister van Verkeerswezen heeft het woord.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's. Ik zou de vraag om uitleg van de heer Van In willen beantwoorden aan de hand van inlichtingen die ik reeds eerder heb verstrekt in antwoord op een schriftelijke vraag van de heer Kuijpers over hetzelfde onderwerp.

Bij ministerieel besluit van 16 maart 1976 werd het bestaande personeelseffectief van het Commissariaat-generaal voor Toerisme verdeeld over een dienst voor de Nederlandse cultuurgemeenschap, een dienst voor de Franse en Duitse cultuurgemeenschap en een centrale dienst.

Deze verdeling is gebeurd uitgaande van de bestaande personeelsformatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme. De betrokken diensten zijn elk voor hun taalggebied belast met de toepassing van de statuten van het hotelwezen, de reisbureaus, de kampeerwetgeving en de reglementering op het aanplakken. Zij zijn tevens verantwoordelijk voor de voorbereiding en de uitvoering van de jaarlijkse begroting, het sociaal toerisme, de algemene toeristische infrastructuur en het verlenen van en de controle op de betoelagen en premies.

De centrale dienst staat in voor de promotie van het Belgisch toerisme in het buitenland en voor de toeristische propaganda. Ondertussen werd door het Commissariaat-generaal voor Toerisme een nieuw ontwerp van koninklijk besluit uitgewerkt dat strekt tot de organieke aanpassing van de hierna vermelde besluiten : dat van 12 september 1963 tot reorganisatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme, dat van 17 juli 1964 betreffende het statuut van de hotel-

inrichtingen, dat van 30 juli 1966 betreffende het statuut der reisbureaus, dat van 14 februari 1967 tot regeling van de toekenning van subsidies voor toeristische propaganda en dat van 14 februari 1967 tot vaststelling van de toekenningsvoorwaarden van de subsidies door de Staat verleend voor de ontwikkeling van de toeristische uitrusting.

De tekst voorziet in de officiële oprichting van een autonome dienst voor de Nederlandse cultuurgemeenschap onder de leiding van een commissaris, een dienst voor de Franse en de Duitse cultuurgemeenschappen onder de leiding van een commissaris, en een centrale dienst onder de leiding van een commissaris-generaal. De twee commissarissen zullen samen met de commissaris-generaal instaan voor het dagelijks beheer van deze centrale dienst.

U laat mij opmerken dat het behoud van een centrale personeelskern in het Commissariaat-generaal voor Toerisme de grondwettelijke beschikkingen inzake cultuurautonomie over het hoofd ziet, en dat de overheid ten onrechte heeft nagelaten een operatie als de hervorming van het Commissariaat-generaal voor Toerisme door de Cultuurraad bij decreet te laten beslissen. Ik kan uw zienswijze tot mijn spijt niet bijtreden. Inderdaad, volgens artikel 2, eerste lid 10de alinea van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden zijn vrijetijdsbesteding en toerisme culturele aangelegenheden. Derhalve behoren deze, luidens artikel 59bis, paragraaf 2, 1ste alinea, van de Grondwet, tot de bevoegdheid van de Cultuurraden. Krachtens artikel 2, 2de lid van dezelfde wet omvat die bevoegdheid het recht om decreten betreffende de infrastructuur te nemen. Het is dus wel de uitdrukkelijke wil van de wetgever geweest aan de Cultuurraden een bevoegdheid te verlenen die reikt tot de infrastructuur. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 3 juli 1971 tot oprichting van de Cultuurraden en de vermelde wet van 21 juli 1971 blijkt evenwel dat de wetgever van oordeel was dat de bevoegdheid ratione materiae van de Cultuurraden zich niet uitstrekt tot hetgeen men genoemd heeft de gemengde **materies** waarin de niet-culturele aspecten overwegen. Daaruit kan worden afgeleid dat de grondwetgever en de wetgever ervan uitgaan dat aan het toerisme verschillende andere aspecten vastzitten, de ene van culturele, de andere van economische aard. Ook omdat aan het Commissariaat-generaal ook andere dan culturele opdrachten zijn opgedragen kan worden aangenomen dat de Koning, zonder dat hij daartoe bij decreet wordt gemachtigd, de organisatie van het Commissariaat kan wijzigen. Deze zienswijze stemt trouwens overeen met het advies van de Raad van State betreffende het ontwerp

van koninklijk besluit tot reorganisatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme. Wel heeft de Raad van State laten opmerken dat de bevolgdheden inzake de louter culturele aspecten van het toerisme zouden moeten worden verdeeld overeenkomstig de beginselen die bepalend zijn voor de bevoegdheid van de Cultuurraden.

Het principe dat de reorganisatie van het Commissariaat-generaal bij koninklijk besluit kan gebeuren werd niet in vraag gesteld. Het is dan ook mijn bedoeling dit nieuwe besluit eerlang ter ondertekening aan het Staatshoofd voor te leggen. Het zal door de twee Cultuurministers medeondertekend worden.

U heeft ook kritiek uitgeoefend op het feit dat, rekening houdend met de toeristische activiteiten in het Vlaamse landsgedeelte, het aantal personeelsleden van de Dienst voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap niet in verhouding zou zijn met de taken toegewezen aan de onderscheiden diensten van het Commissariaat-generaal voor Toerisme. Ik kan u bevestigen dat na de eerste personeelsverdeling die wij hebben doorgevoerd bij ministerieel besluit van 16 maart 1976 en na de hierboven vermelde organieke reorganisatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme, een nieuwe aanpassing van het personeelskader zal worden uitgewerkt uitgaande van de reële behoeften van de diverse diensten van het Commissariaat-generaal voor Toerisme. Hierbij zullen objectieve criteria gehanteerd worden.

U heeft ook nog laten opmerken dat bij de publiciteitscampagne die in het kader van het herfst- en wintertoerisme in West-Duitsland werd gevoerd, onvoldoende aandacht zou besteed geweest zijn aan de kuststreek. Uw informatie, mijnheer Van In, blijkt nochtans onvolledig te zijn, want in 1976 werd in de Duitse Bondsrepubliek een reclamecampagne gevoerd die bestond uit 13 verschillende advertenties, deels in het voorjaar, deels in het najaar gepubliceerd; van deze 13 advertenties hadden er 6 betrekking op de kust, 4 op de Ardennen en de Maas, 1 op de Vlaamse kunststeden, 1 op de Waalse kunststeden en 1 op Brussel.

DE HEER G. VAN IN : Gaat het over de promotie van het herfst- en wintertoerisme ?

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Ja.

DE HEER G. VAN IN : Ik heb de gegevens en ik dacht nog altijd dat ze in diverse bladen verschenen zijn.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Wel, het is over herfst- en wintertoerisme dat ik u nu geantwoord heb.

DE HEER G. VAN IN : En die campagne is nu bezig ?

DE HEER J. CHABERT, (Minister van Verkeerswezen) : Ja. En ik zeg u dus wat daar allemaal aan affiches verschenen is.

U betreurd bovendien dat het Commissariaat-generaal niet deelgenomen heeft aan de toeristische beurs in Berlijn. Ik zal dit punt door mijn diensten laten onderzoeken. Mocht blijken dat een Belgische aanwezigheid op deze jaarbeurs aangewezen is, dan zal ik niet nalaten daartoe de nodige opdrachten te geven voor volgend jaar, op voorwaarde weliswaar dat de budgettaire voorzieningen dit toelaten. U weet dat wij in de mate van het mogelijke ook in de toeristische sector ernstige bezuinigingen doorvoeren. Tenslotte wordt door u ook voorgehouden dat het zo maar inlijven — ik citeer u — van de Duitse cultuurgemeenschap bij de Franse strijdig is met de conceptie van onze cultuurautonomie. Zoals ik reeds eerder aanstipte voorziet het ontwerp van koninklijk besluit tot reorganisatie van het Commissariaat-generaal voor Toerisme inderdaad in de oprichting van een autonome dienst belast met het toerisme van de Franse en de Duitse cultuurgemeenschap. De tekst van dit besluit werd gunstig geadviseerd door de Duitse Cultuurraad en ook de Raad van State heeft in zijn reeds eerder vermeld advies op dit stuk geen opmerkingen geformuleerd.

DE HEER G. VAN IN : Heeft de Duitse Cultuurraad advies gegeven over dat besluit ?

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : De tekst van mijn besluit heb ik voorgelegd aan de Duitse Cultuurraad en deze heeft dat gunstig geadviseerd.

DE HEER G. VAN IN : En u legt dat besluit niet voor aan de Nederlandse Cultuurraad.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Het gaat over de Duitse Cultuurraad.

DE HEER G. VAN IN : In dezelfde materie moet toch bij hetzelfde besluit geregeld worden.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Ik heb dat ook niet voorgelegd aan de Franse Cultuurraad. Ik leg dat voor aan de Duitse Cultuurraad. De Raad van State heeft dus ook geen opmerkingen geformuleerd, wat naar mijn opvatting een voldoende garantie biedt voor de wettelijkheid van de vooropgestelde formule.

In de praktijk zullen de dossiers die bij het Commissariaat-generaal in de Duitse taal door een

particulier worden ingeleid, door een Duitstalig ambtenaar worden afgehandeld. Indien een zaak, die localiseerbaar is in het Duitse taalgebied, door een privé-persoon in het Frans wordt ingediend, wordt zij verder in de Franse taal afgehandeld. Beide handelwijzen zijn volkomen in overeenstemming met de bepalingen van artikel 41, § 1, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken. Wat nu de betrekkingen van het Commissariaat-generaal met de plaatselijke en gewestelijke diensten uit het Duitse taalgebied betreft, gedraagt het zich naar de bepalingen van artikel 39, § 2, eerste lid, van de genoemde gecoördineerde wetten.

DE VOORZITTER : De heer Van In heeft het woord.

DE HEER G. VAN IN (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, ik zal eerst die onderdelen aanstippen van mijn tussenkomst waarop de Minister niet heeft geantwoord.

De Minister heeft niet geantwoord op mijn informatie in verband met de werkwijze, samenstelling en taalverhouding in de toeristische agentschappen die wij in de ons omringende landen betalen.

DE HEER J. CHABERT, Minister van Verkeerswezen : Dat heb ik vergeten. Ik zal u zeggen dat het hoofd van de buitenlandse huizen in Londen een Nederlandstalige Belg is, in Rome een Nederlandstalige Belg, in Parijs een Franstalige Belg, in Amsterdam een Nederlandstalige Belg en in Düsseldorf een Duitstalige Belg.

DE HEER G. VAN IN : De heer Minister is natuurlijk onvolledig in zijn antwoord, want deze agentschappen bestaan uit meer dan één persoon en het ware interessant de dosering van deze agentschappen te kennen. De Minister kan daarop schriftelijk antwoorden of desnoods kan ik hem nog schriftelijk vragen stellen.

Tweede element waarop de Minister slechts ten dele heeft geantwoord, namelijk dat hij waarschijnlijk een ontwerp van koninklijk besluit in de mouw schijnt te hebben. Dit is volgens mij een merkwaardige wijze van werken. Ik verwijt de Minister dat hij, hoewel hij de intenties nopens deze culturele materie niet laat blijken aan onze Cultuurraad, wel het advies heeft gevraagd van de Duitse Cultuurraad. Dit lijkt mij een eigenaardige manier van werken. Ik ben akkoord dat men de Duitse Cultuurraad misschien al te veel in de kou laat staan, precies omdat hij een louter adviserende bevoegdheid heeft, maar het zou naar mijn bescheiden mening in elk geval de ernst van de beloften van de Minister enige verve hebben bijgebracht indien men ten minste ook

het ontwerp van koninklijk besluit aan de twee Cultuurraden voor advies of voor kennisname had voorgelegd.

Vervolgens zinspeelt de Minister op het bestaan van de zogenaamde gemengde materies. Diegenen die er belang bij hebben om de centrale personeelskern zo Franskiljons, zo Franstalig en zo groot mogelijk te houden, zullen er ook belang bij hebben deze zogenaamde gemengde materies zo ruim en zo groot mogelijk te houden. Ik ben ermee akkoord dat voor bepaalde initiatieven een overleg, een samen optreden en wellicht een gemengd beheer noodzakelijk zal blijven.

Wij sluiten hier aan bij hetgeen de heer Van Hove in een van zijn tussenkomsten uitgaande van de Westvlaamse Economische Raad heeft gedemonstreerd. Maar de optie die ter zake werd genomen en die precies weer te vinden was in dat fameuze besluit van maart II. wijst er toch op dat men de klemtoon legde op de gemengde materies, precies om de toewijzing aan de twee autonome culturele instanties zo gering mogelijk te maken.

Tenslotte — en dit is van het grootste belang — heeft de Minister niet gesproken over de dotaties. Natuurlijk, als men de gemengde materies zo ruim mogelijk maakt, zal men ook proberen een zo ruim mogelijke centrale dotatie te behouden of, met andere woorden, de centrale dienst te laten parasiteren op zogenaamde gesplitste dotaties.

Mijnheer de Minister, dat is een werkwijze die wij niet meer dulden. Wij zien natuurlijk met belangstelling het verschijnen van dat fameuze koninklijk besluit tegemoet, maar ik moet er toch op wijzen dat u ten minste verkeerd ingelicht was toen u op 1 juni II. kwam vertellen dat er een nieuwe personeelsformatie in de lucht hing, terwijl enkele weken voordien, met of zonder uw medeweten, reeds een personeelsformatie die strijdig was met alle opties van de cultuurautonomie, werd gelanceerd.

Het is dan ook opdat dit debat niet zonder sporen na te laten zou voorbijgaan, mijnheer de Minister, dat ik zo vrij ben aan de Cultuurraad de volgende resolutie voor te dragen :

De Cultuurraad van de Nederlandse Cultuurgemeenschap, gehoord de vraag om uitleg over de werking van het Commissariaat-generaal voor Toerisme (CGT), wenst dat de Minister van Verkeerswezen zou ongedaan maken het ministerieel besluit van 16 maart 1976, waarbij aan de personeelsorganisatie van CGT een vorm werd gegeven die strijdig is met de cultuurautonomie, drukt de wens uit dat het CGT op basis van de beide cultuurgemeenschappen ten spoedigste zou worden heringericht en dat, ten aanzien van de cultuurgemeenschappen, binnen het CGT zowel

de toewijzing van betrekkingen als van de financiële middelen zou gebeuren volgens objectieve criteria (bevolkingscijfers, inspanningen van de lagere besturen, aantal overnachtingen).

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Vraag om uitleg van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het gebruik van dialecten bij de BRT.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over het gebruik van dialecten bij de BRT.

De heer De Vlies heeft het woord.

DE HEER P. DE VLIES (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, geachte collega's, de BRT (zowel radio als televisie) heeft onschatbare diensten bewezen aan de Nederlandse cultuurgemeenschap in België door het gebruik van betere Nederlandse omgangsvormen te verspreiden en het gebruik van het algemeen Nederlands in België te vulgariseren.

Dit was en is trouwens een der opdrachten van een stichting zoals de BRT.

Des te meer vind ik de vermenigvuldiging jammer, zowel aan de microfoon van de radio als op het beeldscherm, van het optreden van bepaalde louter dialect zingende liedjeszangers, die een bedenkelijke leukheid proberen waar te maken. Ik moge voorafgaandelijk opmerken, tot geruststelling van de behoeders van het dialect, dat deze laatste uitdrukkingvorm vooralsnog in België geen enkele behoefte heeft aan bescherming en bepaald niet met ondergang is bedreigd.

Het is mij eveneens niet bekend dat in andere taalgemeenschappen de meeste „folksingers” systematisch slechts in bepaalde Franse of Engelse of Duitse of andere dialecten hun volksheid kunnen uitzingen en hun kunst kunnen beleven.

Het komt mij voor dat Nederlandse liedjes in dialect gezongen — en waarvan de kunstwaarde in het algemeen laag ligt — slechts bij uitzondering zouden mogen worden uitgezonden door de BRT.

Inzonderheid in een tweetalig land als België, waar het Vlaamse volk om te overleven een lange cultuurstrijd heeft moeten leveren en waar een beschaafde Nederlandse omgangstaal in bredere volkslagen en in bepaalde gewesten zeker nog niet uitgegroeid is tot het sierlijk en vlot communicatiemiddel dat mag verwacht worden bij een

hoogbeschaafd volk, is het de plicht van het nationaal radio- en televisie-instituut niet enkel — op min of meer bedenkelijke wijze — leuk te vermaken, maar vooral al vermakend aan volksovoeding te blijven doen.

Wij, Vlamingen, weten maar al te goed hoeveel waarheid steekt in het adagium „de taal is gans het volk”. Indien bepaalde programmators van radio en TV uit de geschiedenis van hun volk geen voldoende lessen kunnen trekken om te weten wat van hen verwacht wordt, ook nog in 1976, zijn deze programmators niet langer op hun plaats bij de BRT.

Ik verlang daarom van de geachte Minister te vernemen : welke haar zienswijze is betreffende het veelvuldig gebruik van dialecten in de BRT en welke maatregelen zij zich voorneemt te treffen om er de primauteit van een algemeen Nederlandse kunst te herstellen ?

Van haar antwoord zal afhangen of ik met haar uitleg vrede kan nemen dan wel of ik de Cultuurraad zal verzoeken een standpunt in te nemen tegenover handelwijzen bij de BRT die bepaald niet volksverheffend zijn.

DE VOORZITTER : Dames en heren, de heer Jean Daems heeft het woord gevraagd vooraleer de Minister zal antwoorden. Kan de raad hiermee instemmen ? (*Instemming*).

De heer Daems heeft het woord.

DE HEER Jean DAEMS (*op de tribune*) : Naar aanleiding van de opmerkingen van de heer De Vlies zouden wij graag even een andere visie pomen. Wellicht zullen sommige aspecten ervan enkele aanwezigen hier zelfs een beetje verwonderen.

Vooreerst herinneren wij eraan dat in de pioniersperiode van onze cultuurstrijd het er toch ietwat anders aan toe ging dan de interpellant suggereert. Inderdaad stonden de dialecten een vlotte verspreiding van een *éénvormig* zogenaamd „XIXe eeuwse ABN” in de weg. Maar heette de grootste verdediger van het streek-taalparticularisme tegen een „eenheids-Nederlands” van onze gewesten niet Guido Gezelle ? Met zeer beperkte middelen hebben de vlaamsgezinden van vorige eeuw grote inspanningen geleverd om op het gebied van zowel geschreven als gesproken taal een werkelijke integratie der Vlaamse gewesten te bewerkstelligen. Hoe kon men zelfs zoiets als „een Vlaamse Beweging” in gang zetten als de communicatie tussen de Westvlaming en de Brabander, tussen de Antwerpenaar en de Limburger, in het Frans diende te geschieden ? Het belang van de spellingseenheid tussen Noord en Zuid, in 1864 officieel dank zij de destijds liberale Minister van Binnenlandse Zaken, Alfons van den

Peereboom, kan men daarom niet genoeg onderstrepen.

Met collega De Vlies zouden wij kunnen zeggen dat een correct Nederlands, overgebracht door tong en papier, zich nog niet overal stevig heeft kunnen inplanten. Wij kunnen ook met onze achtbare collega zelfs beamen dat het de laatste jaren minder vlot met de verspreiding en aanvaarding van het algemeen Nederlands.

Ons dunkt het echter dat zulks noch de BRT, noch onze liedjeszangers mag worden verweten. De ware redenen tot afremming van de vooruitgang van onze taal zijn menigvoudig en we willen daarover niet beginnen uitweiden. Of toch dit misschien, zonder de bedoeling iemand van om het even welke fractie te grieven. Geven al de leden van deze Cultuurraad wel steeds het goede voorbeeld om een correcte taal te propageren? Gebeurt het niet soms dat de woorden van sommigen onder ons onbegrijpelijk klinken voor de andere senatoren en volksvertegenwoordigers? Komen de zinsconstructies in onze teksten de duidelijkheid steeds ten goede? Zijn deze teksten steeds vrij van grammaticale of spellingsfouten?

We mogen zeker niet vergeten dat het Nederlands zich niet altijd even vlot leent tot woordspelingen, tot ellenlange constructies zoals bv. in het Frans of het Latijn. Anderzijds hebben zelfs deskundigen, filosofen en auteurs, nog verre van alle mogelijkheden benut die onze toch immer rijke taal biedt. Tot daar deze parenthesis. Hoewel van onze zijde de BRT reeds dikwijls en terecht onder vuur werd genomen, menen we dat de beschuldiging ditmaal niet opgaat. Integendeel, zoals de h. De Vlies het in zijn aanvang toegeeft, moeten we de BRT loven om de vele diensten die ze op dit gebied heeft bewezen en alsmaar door bewijst. De strenge selectienormen — op taalgebied dan, men begrijpe mij niet verkeerd — tot aanwerving van nieuwsredacteurs, presentators, omroepsters en omroepers staan daar borg voor.

De BRT programmeert in haar vele ontspanningsprogramma's in onze taal gezongen liedjes, conform haar opdracht trouwens. Het geestelijk gehalte van onze smartlappen mag niet hoog liggen, de teksten ervan kunnen op draconische wijze samenhangen, maar ze worden toch niet in het dialect gezongen!! Wanneer bepaalde van onze kleinkunstenaars zich systematisch benutten van hun dialect, dan mogen we niet per definitie stellen dat onze cultuur daaronder zou lijden. Wij houden het bij een andere opvatting. Niet zelden getuigen dergelijke liedjes van een ontroerende **schoonheid**, van echtheid. Moet onze cultuur niet verwoorden wat waarlijk bij ons leeft? Bovendien dragen ze meer dan eens bij tot een zekere bewustwording. Denken we maar even

aan de erg rake dingen die bv. een uitsluitend in het dialect (Brussels) zingende Jef Elbers ons vertelt. Dit betekent uiteraard niet dat we de door deze kleinkunstenaars op muziek gezette zienswijzen altijd bijtreden. Doch is het niet zo dat onze zogenaamde streekzangers meebouwen aan een werkelijke integratie van de Vlaamse bevolking? Het succes van Willem Vermandere in het oosten van ons taalgebied en dat van **Wannes Van de Velde** of **Ed Kooyman** in het westen en het zuiden, tonen toch aan dat de zaken thans anders liggen. Wanneer de Vlaming een — natuurlijk „begaafd” en „ernstig” — zanger hoort in een ander dialect, dan voelt hij zulks toch aan als een stuk eigen cultuur. Laten we ons daarom niet te overhaast of te onbezonnen op heksenjacht begeven. Anderzijds lijkt het toch niet dat het genre van bv. „de Strangers” op de BRT buitenmatig zou worden bevoordeeld. Bovendien komen zogeheten platte sketches veelal voor in programma's waarin we het niveau van de rest evenmin hoog kunnen schatten. Ook buitenlandse zenders ontsnappen niet aan dit waardeoordeel.

Vele van onze in het dialect vertolkte liedjes vormen een onderdeel van onze geestelijke rijkdom. Zij brengen kleur aan onze taal, onderhouden de belangstelling ervoor. We mogen ze niet zomaar beschouwen als een aanslag op de correcte gebruikswijze, doch als een bij onze cultuur passende aanvulling.

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (**op de tribune**) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren. Vooreerst zou ik er willen op wijzen dat de BRT zich terdege bewust is van het grote belang dat de omroep voor de spraakmakende gemeente heeft. Meer dan welk ander middel kunnen radio en televisie ertoe bijdragen dat het gebruik van de cultuurtaal in brede lagen van de bevolking gestimuleerd en gepopulariseerd wordt, en dat de toenadering tussen Noord- en Zuid-Nederlands in de hand wordt gewerkt. Op dit gebied heeft de BRT in het verleden bewust zijn invloed laten gelden.

De omroep wenst die rol ook verder te vervullen. Daarom werd o.m. een taalraadsman aangetrokken die erop moet toezien dat de BRT-medewerkers zuiver en verstaanbaar Nederlands spreken en de standaarduitspraak gebruiken. Inzake het gesproken woord wordt er van het BRT-personeel dat optreedt voor de microfoon geen enkele concessie naar het dialect toe geduld.

Het probleem rijst dus vooral in de sector van de volkse liedjes.

Ondanks de bekommernis voor de cultuurtaal kan de BRT er niet buiten de waarde van het dialect te onderkennen en er een plaats voor in te ruimen.

Het is immers de taak van de omroep weer te geven wat leeft en roert in de Vlaamse gemeenschap. Eén van de verschijnselen die zich in die gemeenschap manifesteren is een teruggrijpen naar de traditie van de volkse liedjes in de streektaal.

Die strekking is niet tot Vlaanderen beperkt. Er valt al sedert enkele jaren een duidelijke heropflakking te constateren van liedjes in het Occitaans, Bretoens, Beiers, Welsh, Schots, Fries, Iers, Weens. . .

DE HEER P. DE VLIES : Dat zijn andere talen, mevrouw de Minister.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : Akkoord, er zijn eigen talen bij. Maar Beiers of Weens zijn geen eigen talen.

DE HEER P. DE VLIES : Het Bretoens, het Welsh, het Iers, het Fries en Occitaans toch wel !

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden : **Het** gaat niet alleen om het Bretoens. Ik heb het Bretoens er bij genoemd omdat het een streektaal is. Het Beiers, het Weens en dergelijke zijn dialecten in de zin zoals u ze bedoelt. Ook in Frans-Vlaanderen tekent zich dit fenomeen af.

Een dergelijke heropflakking is niet alleen veroorzaakt door een zeker particularisme. Ze heeft ook te maken met de algemeen verspreide **retro**-mode, met een zeker heimwee naar een authenticiteit van weleer en met een grotere belangstelling voor de volkmens voor wie de beschaafde omgangstaal toch nog wat vreemd en elitair is gebleven, wat wij betreuren.

Bovendien wordt met name in de Vlaamse omroep de interesse voor het dialectlied mede verklaard door het relatief schraal aanbod van wat men het betere hedendaagse ABN-lied zou kunnen noemen.

Van de weinige echt goede zangers die Vlaanderen telt en die willen doorzetten, zijn er een aantal gaan zingen in een andere taal die meer kansen garandeert voor de verspreiding van hun produkten.

De vlucht uit de eigen taal is, zelfs bij zeer jonge

zangers, vrij groot. Dat het hedendaagse lied langs een internationale promotie-organisatie en platenindustrie verkocht wordt, en dat het Nederlandse taalgebied als afzetmarkt minder kansen biedt, is daaraan niet vreemd.

De ABN-zangers van goede kwaliteit, die helaas niet bijzonder talrijk zijn, worden zoveel mogelijk door de BRT geprogrammeerd. Maar zij volstaan alleen niet om een nederlandstalig tegenwicht te vormen voor het aanbod in andere talen.

In sommige gevallen worden ook liedjes van streekzangers geprogrammeerd.

De norm die bij de selectie gehanteerd wordt, blijft echter in de eerste plaats de kwaliteit. Vele van deze dialectzangers bereiken op muzikaal gebied inderdaad een behoorlijk niveau, dat artistieke niveau stijgt vaak uit boven een bepaalde schlagerproductie in het ABN.

Toch is het niet waar dat Nederlandse streekliedjes in de gewesttaal de taal-ether zouden overspoelen. Bij de BRT blijft, zowel voor radio als televisie, het standpunt dat Nederlandse liedjes in dialect slechts in beperkte mate worden uitgezonden.

De overgrote meerderheid bestaat uit liedjes in algemeen Nederlands.

En de BRT wil even overtuigd als in het verleden blijven meewerken aan de stimulering en popularisering van de Nederlandse cultuurtaal, zonder evenwel afbreuk te doen aan haar opdracht een trouwe spiegel te zijn van wat onder het volk leeft.

Ook de heer Daems dank ik voor zijn interventie. Het is duidelijk dat de eerste doelstelling die de BRT zich stelt erin bestaat vlot, rijk, fraai Nederlands te propageren en er voor te zorgen, in zoverre het in haar macht ligt, dat zoveel mogelijk luisteraars zich van deze taal op een goede manier kunnen bedienen.

Wij zijn er dan ook bijzonder sterk tegen gekant dat gallicismen, anglicismen, germanismen, in deze uitzendingen zouden doorsijpelen, of het nu gezongen of gesproken uitzendingen betreft.

Anderzijds moet ik toegeven dat de rijke uitdrukkingvormen die in het dialect leven ook een kans moeten krijgen.

Ik ben ervan overtuigd dat, wanneer wij een goed evenwicht verkrijgen, dit zal ten goede komen aan de uitdrukkingmogelijkheden van het volk en aan het blijven voortbestaan van het rijke patrimonium dat tenslotte ook in onze dialecten gelegen is. **(Applaus bij de meerderheid)**

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

3. Vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de gedeeltelijke afbraak van een Renaissancegevel te Mechelen.

DE VOORZITTER : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer W. Jorissen tot de Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden over de gedeeltelijke afbraak van een Renaissancegevel te Mechelen.

De heer W. Jorissen heeft het woord.

DE HEER W. JORISSEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, dames en heren, in verband met het monumentenbeleid ben ik hier reeds enkele malen tussenbeide gekomen en wel op 6 juni 1972 en op 20 januari, 6 februari en 1 juni 1976. Ik heb veel goede wil bij mevrouw de Minister ontmoet en op enkele punten heeft ze een slechte ontwikkeling voorkomen, waarvoor uiteraard en gemeend mijn dank. Ik heb hier ook gewaarschuwd dat, nu men aan de inventaris toe is, het gevaar groter zou worden dat men nog vlug zou proberen historische gebouwen gauw de nekslag toe te brengen.

Het is datgene wat we de jongste maanden beleven zowat overal in het Vlaamse land.

Tot mijn grote spijt moet ik vandaag weer zulke aanslag op waardevol gebouwen erfgoed aan de kaak stellen en de hulp van mevrouw de Minister invoeren.

Voor mooie historische gebouwen moet men het vers van Keats invoeren „a thing of beauty is a joy for ever”. Mooie historische gevels betekenen bij aanschouwing telkens weer een nieuwe vreugde.

Kultuurbarbaren of dwarsdrijvers zijn er echter ook telkens weer op uit om ons die vreugde te ontnemen.

Ik heb vroeger al het feit aangeklaagd dat te Mechelen de jongste jaren met de regelmaat van een klok aanslagen gebeuren op ons gebouwen erfgoed, **Zo** verdween goed twee jaar geleden op enkele dagen het historische huis met trapgevel langs de Dijle, het huis nr. 13, hoewel het in de voorlopige inventaris van de door de stad opgerichte „Stedelijke commissie voor Monumentenzorg » vermeld werd onder de rubriek „in alle geval te behouden in goede staat en misschien te klasseren”.

Tijdens de zomervakantie van mevrouw de Minister in 1975 en uitgerekend de eerste dag daarvan begon men met het slopen van een deel van de 17e-eeuwse Begijnhofmuur, één van de weinige soortgelijke muren die er in West-Europa nog overblijven.

Het was des te gekker daar terzelfdertijd een

studie over Mechelen klaar kwam onder toezicht van Stedebouw Antwerpen en van het Mechelse stadsbestuur, waarin gevraagd werd dat die Begijnhofmuur zou opgenomen worden onder de te beschermen gebouwen.

Beide laatste instanties hadden echter eveneens terzelfdertijd toestemming gegeven om ter plaatse, in volle Begijnhof, een autotoonzaal te bouwen. U hebt dat toen verhinderd, mevrouw de Minister, met het gevolg dan weer dat de vermeend benadeelde partij de Staat thans miljoenen schadeloosstelling vraagt. Uit heel deze geschiedenis blijkt én gemis aan inzicht, aan coördinatie én aan verantwoordelijkheidszin van sommige gemeentelijke en provinciale instanties.

Op de Kattenberg, nr. 14, stond en staat nog gedeeltelijk een mooie Renaissancegevel met gotisch poortje. Hij werd vaak geschilderd en een mooie foto ervan was zelfs één van de centrale sierstukken op de tentoonstelling van Mechelse historische gebouwen die het Mechels stadsbestuur tijdens de jongste zomer inrichtte ter gelegenheid van het Monumentenjaar.

Naast de mooie gevel met gotisch poortje en een merkwaardig Capucienenkruis in zwarte steentjes, bevat het binnenplein van het huis een pracht van een arcade. De gevel was reeds geschonden — doch herstelbaar — omstreeks 1900 toen men er een paar garagepoorten in stak en voor de eerste maal schade toebrecht — echter eveneens herstelbaar — aan het Capucienenkruis. Thans is men eind oktober — begin november, toen ik in het buitenland verbleef, vrijwel ongestoord en zonder vergunning met de afbraak begonnen en zelfs voortgegaan na een eerste verbod van het stadsbestuur, zodat het dak verdwenen is, al liggen de mooie balken er nog, en dat zelfs een klein gedeelte van de gevel weg is. Klaarblijkelijk lag de bedoeling voor iedereen voor het voldongen feit te plaatsen in de hoop het huis dan later verder helemaal te mogen afbreken. Waartegen, hoop ik, u zich zal verzetten, mevrouw de Minister, omdat het huis nog steeds **restaureerbaar** is en het niet zo moeilijk zal zijn daarvoor liefhebbers te vinden.

Het huis stond op de inventaris van te beschermen gebouwen die uw medewerker opmaakte voor Mechelen, lijst die ik mocht inzien, maar die jammer genoeg nog niet is verschenen.

Het huis is niet alleen esthetisch merkwaardig doch ook historisch. Op deze plaats werd reeds in 1373 in de stadsrekeningen van Mechelen vermeld het huis van Floris van den Ghoere, later ook omschreven als huis „de Ghoere”, „t Hof van der **Goere**” of „t Goet van der **Goere**”.

Het bevond zich binnen het groot domein van de Heer van Diest, verwant met de Berthouts, Heren van Diest, waarvan het hoofgebouw stond

op de plaats waar zich thans in de **Adegem**-straat het Carmelietessenklooster bevindt. Op luchtfoto's kan men trouwens duidelijk zien dat beide gebouwen parallel werden opgetrokken op enkele tientallen meters van elkaar.

Tot daar de feiten en hun toelichting.

Eén besluit kan men alvast trekken.

Men kan in onze historische steden nog gedurende dagenlang historische gebouwen afbreken, zonder vergunning, zonder dat een haan ernaar kraait of zonder dat door de politie een bekeuring wordt opgemaakt of dat de eigenaar belet wordt verdere vernielingen aan te brengen.

Toch kan men optreden, zo men wil.

De wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw (Staatsblad 12 april 1962) zegt in Titel II Hoofdstuk 1 :

Afgifte van de vergunning

Artikel 44, § 1 :

Niemand mag zonder voorafgaandelijke schriftelijke en uitdrukkelijke vergunning van het college van burgemeester en schepenen :

1. bouwen, een grond gebruiken voor het plaatsen van een of meer vaste inrichtingen, afbreken, herbouwen, verbouwen van een bestaande woning, instandhoudings- of onderhoudswerken uitgezonderd".

Anderzijds zegt artikel 17 :

De gemachtigde ambtenaar of het college van burgemeester en schepenen kan voor de burgerlijke rechtbank vorderen dat de plaats in de vorige staat wordt hersteld.

Zou mevrouw de Minister onze schepencolleges niet eens uitdrukkelijk kunnen wijzen op het wapen waarover ze door deze wet beschikken ?

En er is nog meer. De burgemeester en schepencolleges moeten niet eens naar de rechtbank.

Men kan zelf optreden, want men heeft een machtig wapen in handen door het decreet betreffende de rechtelijke inrichting van 16 tot 24 augustus 1790.

Dit is het voornaam decreet dat de gemeentebesturen machtigt op te treden in gevallen van brand, besmettelijke ziekten, van krankzinnigheid, van handhaven van de openbare orde, van het verstoren van de openbare rust en van het nachtlawaai.

Welnu in datzelfde decreet onder artikel 3 lezen we :

De aan het toezicht en aan het gezag der gemeentebesturen toevertrouwde bestuursaanleggenheden zijn :

1. alles wat de veiligheid en het gemak van het verkeer aangaat op de straten, kaden, pleinen en openbare wegen ; dit omvat het reinigen, verlichten, wegnemen der hindernissen, afbreken en herstellen der bouwvallige gebouwen.

Ook naar deze tekst zou mevrouw de Minister de schepencolleges kunnen verwijzen, want vele denken dat ze machteloos staan.

Zo ik me niet vergis, heeft de stad Antwerpen deze tekst ingeroepen om op te treden in het voordeel van Huis Rodenburg, pand 40 op de Grote Markt, althans zo zei schepen Cools in een interview met De Standaard van 10 en 11 november jl.

Te lichtvaardig, al te lichtvaardig wordt in Vlaanderen de theorie gehuldigd „weg is weg” en steekt men daarbij maar al te graag een handje toe om het proces te bespoedigen.

Ook de theorie dat huizen sterven zoals mensen wordt al te gauw voor de dag gehaald. Zeker zo een zieke niet verzorgd wordt, sterft hij vlugger. Maar er bestaan geneesmiddelen, er bestaan chirurgische ingrepen, er bestaan zelfs hartoverplantingen.

In andere landen staan gebouwen die twee- of driemaal zo oud zijn als de onze. Zo men onze theorieverkopers zou volgen, zou binnen een paar eeuwen bij ons niets meer overschieten van historische gebouwen.

Ik heb hier vroeger voorbeelden van restauratie aangehaald van over heel de wereld, zelfs van volledige wederopbouw zoals te Danzig. Ook in ons land gebeurde dat te Hoogstraten met de kerk of te Nijvel met een toren. Trouwens onze kerken en kerktorens verzorgt men de jongste jaren vrij goed.

Men moet niet ver over de grens gaan om zulke volledige reconstructies te zien. Te Bremen deed men dit met het Essighaus, te Bruchsal met het slot tot en met de zolderschilderingen toe, te Amsterdam met een paar huizen langs de grachten en vlak bij ons te Middelburg met de abdij en met het huis van de Schuttersgilde, de St.-Joris-Doelen.

Middelburg is een stad waar onze grote bouwmeester Rombout Keldermans veel heeft gebouwd, zoals ook elders te Walcheren b.v. te Veere waar men thans ook de kerk, eveneens zijn werk, reconstrueert.

In zijn eigen stad Mechelen blijft één van zijn grote werken van burgerlijke bouwkunst, de Lepelaar, echter onwederopgebouwd hoewel het een beschermd gebouw betreft.

Ik zou mevrouw de Minister, als besluit enkele vragen willen stellen.

1. Wanneer verschijnt de officiële inventaris van de Mechelse gebouwen die dienen te worden beschermd? Antwerpen en Gent zijn op dit vlak gelukkiger dan Mechelen. En te Brugge, waar de historische gebouwen thans vereerd worden, lopen ze geen gevaar.

Te Mechelen moet zo vlug mogelijk worden opgetreden, want daar is men nooit zeker of de dag nadien weer geen nieuwe vernielingen worden aangericht. De ervaring bewijst dit en de maat is nu meer dan vol.

2. Zal de Minister beletten dat men het betrokken waardevol gebouw verder sloopt, want dat gevaar is groot, en zal zij dadelijk de beschermingsprocedure laten inzetten?
3. Zal de Minister de gemeentebesturen van onze historische steden erop wijzen over welke wettelijke middelen ze beschikken om nieuwe verwoestingen te keer te gaan? Middelen die hen toelaten zelfs sterk preventief op te treden wanneer onbewoonde panden een begin van verval vertonen.

Zo ja, dan zal deze nieuwe hold-up op ons historisch gebouwen erfgoed dan toch nog tot iets anders hebben gediend dan elk gecultiveerd mens met afkeer te vervullen.

DE VOORZITTER : De Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van Nederlandse Cultuur en van Vlaamse Aangelegenheden (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, als antwoord op zijn vragen kan ik het geachte lid het volgende mededelen :

1. Door de inspekteur van de Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg werd het cultureel architecturaal erfgoed van de stad Mechelen reeds geïnventariseerd. Ik heb bij een vorige gelegenheid het geachte lid hiervan een lijst bezorgd. Deze inventaris wordt echter pas interessant op het moment dat hij werkdocument wordt.

De R.M.L.Z. heeft dan ook een vijftigtal panden, voorkomend op deze inventaris, in onmiddellijke voorbereiding tot wettelijke bescherming. De nodzakelijke onderzoeken op Kadaster en Registratie en Domeinen zijn aan de gang.

2. Het huis, gelegen aan de Kattenberg nr 14, zal zo spoedig mogelijk worden beschermd. Ik heb de R.M.L.Z. de opdracht gegeven de nodige schikkingen te treffen tot onmiddellij-

ke bescherming. Ondertussen heb ik ook reeds mijn collega, de Staatssecretaris van Streekeconomie en Ruimtelijke Ordening, de heer M. Eyskens, schriftelijk gevraagd de sloping van dit Renaissancehuis te onderzoeken naar het al dan niet bestaan van vergunningen hiervoor en hem verzocht onmiddellijk op te treden indien hier geen vergunning zou afgeleverd zijn.

Daar dit pand niet beschermd was, is dit, zoals het geachte lid het stelt, inderdaad de bevoegdheid van de (Staatssecretaris voor Streekeconomie en Ruimtelijke Ordening.

3. Het is steeds mijn bedoeling geweest en ook deze van de Cultuurraad zelf, om de gemeentebesturen direkt bij de bescherming van ons patrimonium te betrekken, getuige hiervan is art. 5 van het nieuw decreet van 3-3-1976 tot bescherming van Monumenten- en Stads- en Dorpsgezichten.

Dit veronderstelt in de eerste plaats een degelijke wetenschappelijke informatie en hier is de betekenis van de inventaris uiterst belangrijk. Ik kan het geachte lid dan ook mededelen dat er een intense samenwerking groeit tussen Nederlandse Cultuur en de stadsbesturen van de steden die tot nu toe reeds geïnventariseerd werden.

Deze samenwerking is zeker ook een realiteit voor de stad Mechelen waar bijna wekelijks contacten bestaan tussen het stadsbestuur en de R.M.L.Z. Een brochure, die alle wettelijke middelen bevat tot bescherming van onze steden en dorpen, is in voorbereiding en zal alle besturen worden toegezonden.

Mijnheer Jorissen, bij vorige gelegenheden heb ik er steeds de nadruk op gelegd dat niet enkel het Departement van Cultuur deze zaken onder zijn bevoegdheid heeft en dat wij veel beter, enerzijds, langs de stadsbesturen en, anderzijds, langs Ruimtelijke Ordening en Stedebouw preventief kunnen optreden door het niet-afleveren van slopingsvergunningen zoals dat heel dikwijls is gebeurd.

Eigenlijk zijn wij maar een vangnet en, zoals u weet, hebben wij van dit vangnet de laatste weken herhaaldelijk gebruik gemaakt — dus van de procedure die ons dank zij het decreet wordt gegeven, met name de 120-dagenprocedure — om het ergste, te voorkomen. Maar dat is eigenlijk maar een lapmiddel. Inderdaad, zowel Ruimtelijke Ordening, Stedebouw als de gemeentebesturen moeten er zich van bewust zijn dat zij geen slopingsvergunningen mogen afleveren wanneer het gaat om gebouwen die dienen beschermd.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, de volgende openbare vergadering heeft plaats op dinsdag 18 januari 1977.

Ik stel voor het bepalen van de agenda voor de volgende openbare vergadering aan het Bureau en aan uw Voorzitter over te laten.

Hiermede zijn wij aan het einde van onze werkzaamheden voor vandaag gekomen.

EINDEJAARSWENSEN

Graag wens ik u, mede namens het Bureau, prettige eindejaarsfeesten en voorspoedig 1977 toe.

Dezelfde wensen richt ik meteen met evenveel genoegen tot de heer Griffier en het personeel

van de Cultuurraad, alsmede tot de dames en heren medewerkers van Kamer en Senaat.

MEJUFFER G. DE VOS : Ik maak eveneens mijn beste wensen over aan de heer Voorzitter van de Cultuurraad en aan alle personeelsleden.

DE HEER G. VAN IN : Ik sluit mij daar graag bij aan.

DE VOORZITTER : De vergadering is gesloten.
— ***De vergadering wordt gesloten te 12 u. 20.***

SCHRIFTELIJKE VRAGEN EN ANTWOORDEN (R.v.O. art. 51).

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren F. Boey, M. Coppieters, D. Coens, A. De Beul, mevrouw G. De Kegel, de heren W. Kuijpers, H. Suykerbuyk, F. Vandamme, J. Vandemeulebroucke, R. Vandezande, L. Vansteenkiste.